KLUB NOVÝCH NEWCOMERS CLUB

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail. Reg. No. 3088

388 Atwater Ave., Mississauga, Ontario, L5G 2A3, Canada. Tel. /905/ 278-4116.

No. 9-10., Vol. 32., září-říjen--September-October 1998.

Nejslavnější pejsek loňských záplav se jmenuje Guvernér, má sedm let, a co se týče rasy - je to nádherný „mišenec". V minulém roce Guvernéra zachytil plovoucího v Prostřední ulici fotograf Jiří Josek z agentury Reuter a jeho snímek získal první cenu v prestižní soutěži Press Foto 97 a stal se nejpublikovanější fotografií z loňských záplav, která doslova obletěla celý svět. Po roce se Guvernér sešel se svým portrétem na vernisáži výstavy Povodeň 97 v kině Hvězda. Doprovázen byl svým pánem, čtrnáctiletým Vasilem Tesařem, který ze Zlína, kde nyní bydlí, loni i letos v tuto dobu přijel do Uherského Hradiště na prázdniny. Nechť je toto zajímavé setkání úsměvnou vzpomínkou na loňské dramatické chvíle.

Česku začínají vládnout Zemani

Příliš mnoho Zemanů se v posledních týdnech objevuje na klíčových pozicích života české společnosti. Až se zdá, že nositelé tohoto příjmení se rozhodli zcela opanovat život v České republice.

Předsedou vlády je **Miloš Zeman,** novým ministrem školství **Eduard Zeman,** budoucí šéf civilní rozvědky se jmenuje **Petr Zeman,** ředitel finančního úřadu ministerstva obrany je **Oldřich Zeman,** operační přípravu generálního štábu vede **Jaroslav Zeman,** v Senátu zasedá **Vladimír Zeman,** Straně zelených předsedá **Emil Zeman** a slavný fotbalový trenér, který v létě rozpoutal vášnivou debatu o dopingu v italské fotbalové lize, se samozřejmě také jmenuje **Zdeněk Zeman.**

Čeká Česko nadvláda Zemanů? Nikoliv, tvrdí lingvisté. Obsazení vysokých funkcí lidmi s příjmením Zeman je podle nich pochopitelná shoda okolností. Přední česká odbornice Miloslava Knappová dokonce uvádí, že Zeman je šestnácté nejběžnější jméno z téměř čtvrt milionu příjmení používaných v České republice.

Jiná otázka je křestní jméno premiérovo. Psycholožka Kateřina Irmanovová tvrdí, že lidé mají přirozenou potřebu ztotožňovat se se silnými osobnostmi a hledět na ně jako na vzor. Někteří jedinci, byt' to odborníci na lidskou psychiku označují za projev infantility, po svých vzorech pojmenovávají děti či domácí zvířátka.

To se před pěti lety projevilo u dvojice politiků Václav Havel-Václav Klaus, kteří se stali nejpopulárnějšími mezi občany. S jejich nástupem do funkce Český statistický úřad zaznamenal nárůst obliby jména Václav. Podle stejného zdroje však současný premiér popularitu svému křestnímu jménu nedělá. *MFD*

❀ ❀ ❀

"Lýdie, v sobotu bych tě rád požádal před rodiči o ruku. Co si mám obléci?" ptá se milenec.

"Jak znám otce, tak neprůstřelnou vestu!"

□□□

Mladá krásná žena přijde rozjařená domů a rozběhne se k manželovi.

"Můžeš na mne být hrdý, miláčku. Přešla jsem dnes čtyřikrát křižovatku na červenou a nikdy jsem nepřijala pokutu. Za peníze, které jsem tak ušetřila, jsem si koupila tyhle šaty. Že se ti líbí!"

"Naše Hlasy", Toronto, Centennial issue, May 67:

PRINCE RUPERT OF BOHEMIA

THE IMMIGRANT WHO NEVER CAME

He was born in Hradcany Castle and slept in a cradle of ivory and gold and precious jewels presented by the women of Bohemia. It was winter — and his parents were the Winter King and Queen of Bohemia, enjoying their brief glory in Prague before the darkness of the Thirty Years' War settled over Europe. He was the first royal prince to be born in Bohemia for more than a hundred years; descriptions of his christening at Graz on Christmas Eve, 1619, read like fairy stories. The Russian Embassy arrived with fifty coaches, each bearing red leather chests of furs for the baby prince, while the Muscovite Embassy gave him three coaches, one drawn by six white bears, one by six black bears, and one by six stags. Prague celebrated the auspicious beginning of the new regime.

It could not last, of course. With the coming of spring the glittering frost melted, and after the Battle of the White Mountain the Winter King and Queen fled from Bohemia. In the excitement the infant prince who had been the symbol of the new age was forgotten, until his crying attracted the attention of the King's chamberlain who threw him into the last wagon leaving Prague in his parents' train. Except for a brief visit many years later, and the probably apochryphal story that the first words were "Praise the Lord" in Czech, this was the end of Prince Rupert's connection with Bohemia.

The rest of his life was spent in exile and in arms. He saw action on the continent, and then gained his greatest glory fighting for the hopeless cause of his uncle the King of England.

After the restoration of the English monarchy in 1660, Rupert returned to the English court of his cousin, Charles II. No longer the dashing cavalry commander, he was an old man by contemporary standards living quietly in the midst of gaiety and splendour, more interested in scientific experiments, drawing, and tennis.

It appeared that Rupert's useful days were over. There was, however, to be one last fling — one more adventure typical of the man in its audacity and in its vision. In 1665 two penniless Frenchmen came to the court of King Charles with tales of their discoveries in the frozen lands of Canada and of the fabulous wealth to be made there in the fur trade. Over and over again Radisson and Groseilliers told of the country they had explored, and of the ease with which a passage could be found from Hudson Bay to the Orient. It was the sort of story that appealed to Prince Rupert, who had dreamed of a remote overseas kingdom in his youth. With several others he provided ships, men, and trading goods for the Frenchmen to push once more through the ice into Hudson Bay. When the little ships sailed back up the Thames to London, they carried, not the riches of the East, but a fortune in furs.

The success of this first expedition showed that Radisson and Groseilliers knew what they were talking about. A company was formed to exploit their discoveries, known as the Company of Adventurers of England trading into Hudson's Bay, or more familiarly, the Hudson's Bay Company. On May 2, 1670, King Charles signed a royal charter giving "Our Deare and entirely Beloved Prince Rupert" and the seventeen others who formed the company the monopoly of trade in the territory draining into Hudson Bay, and making them its "true and absolute Lordes and Proprietors." Neither Charles nor Rupert, of course, had any idea that the charter granted complete control of 1,486,000 square miles, more than a third of Canada. This vast area called Rupert's Land, remained under the government of the Company for two hundred years, until it was finally bought from them by the new Dominion of Canada.

Prince Rupert served as Governor of the Hudson's Bay Company from its founding in 1670 until his death in 1682. Meetings of the Company were often held in his lodgings, where the Adventurers, the curls of their huge wigs touching, pored over their incomplete and innaccurate maps of Rupert's Land and made their plans for each season's successful trading. Rupert himself never visited Canada, but from London he directed an enterprise of tremendous Canadian importance.

Prince Rupert is chiefly remembered today for the thundering hoofs of his cavalry charges during the English Civil War. At the beginning and the end of his life, however, lay the frost of Czechoslovakia and of Canada. E. G. F

Aktivní Společnost Podkarpatské Rusi

Už od roku 1990 působí u nás Společnost přátel Podkarpatské Rusi (SPPR), jedná se o občanské sdružení (registrované ministerstvem vnitra dne 19. června 1990).

Cílem tohoto sdružení je sdružovat občany naší vlasti (případně mimo území republiky), počítaje v to i občany různých národností, kteří po r. 1945 opustili Podkarpatskou Rus a optovali pro Československou republiku a jejich potomky, kteří chtějí blíže poznávat kulturu národů Podkarpatské Rusi, dějiny, etnografii, folklorní tradice a zvyky, přírodní krásy a turistické zajímavosti regionu.

SPPR chce zvláště poznávat kulturní život a přírodní a historické hodnoty Podkarpatské Rusi, pořádat kulturně - turistické zájezdy na její území, navazovat kontakty s kulturními centry a lidem dnešní Zakarpatské oblasti Ukrajiny, přispívat k rozvoji ekonomických vztahů,vydávat tiskoviny. Bude podporovat a podílet se na realizaci veřejně prospěšných úkolů a pomáhat při rozvoji kultury národnostních menšin.

Organizace zakládá svou činnost na právech zaručených Ústavou České republiky. SPPR je dobrovolnou organizací občanů bez rozdílu národnosti, náboženství a politického přesvědčení. Členem se může stát každý, kdo souhlasí se stanovami Společnosti i s jejím posláním a podá písemnou přihlášku.

Organizace vyvíjí především kulturně osvětovou činnost, snaží se občanům podávat informace o dění na Podkarpatské Rusi, o jejich občanech a jejich dějinách, zejména coby součásti předválečného Československa. Za tímto účelem vydává celou knižní řadu, z nichž jmenujme např. knihy: Kamil Krofta: Podkarpatská Rus a Československo, Pravda o Podkarpatsku (soubor reportáží a statí), Minulost a současnost Podkarpatské Rusi (výběr z tisku), Edvard Beneš: Podkarpatsko a jeho vztah k Československu a mnohé další zajímavé tituly.Zájemci o tyto knihy se mohou stejně jako zájemci o členství ve SPPR (členský příspěvek činí 80 Kč, studenti a důchodci polovic) mohou psát na adresu: SPPR, Petrohradská 9, Praha 10-Vršovice, 101 00.

Krom toho vydává společnost pětkrát do roka svůj časopis pro své členy Podkarpatská Rus, ve kterém pravidelně přináší zajímavé reportáže a články o této problematice, nechybí zde ani vzpomínky pamětníků na předválečnou atmosféru na Podkarpatské Rusi. Předsedou společnosti je spisovatel a novinář Jaromír Hořec. Celkově čítá společnost asi řádově 1000 členů a své krajské pobočky se snaží budovat po celé ČR.

Jan Kopal, Jablonec nad Nisou

Přejeme Josefu Luxovi uzdravení

Splnily se naše nejčernější obavy, když Ing. Josef Lux uvedl ve čtvrtek 24. září na mimořádné tiskové konferenci důvody své rezignace. Zpráva o vážné nemoci člověka, kterého si vážíme, nás hluboce zasáhla. Mrzí nás i to, že z politiky, věříme, že jen na čas, odchází státník, který pro nás zosobňoval samu podstatu politiky, totiž snahu domluvit se. Podobných lidí na naší současné politické scéně není zase tak mnoho. Věříme, že se Ing. Josefu Luxovi s podporou jeho rodiny a přátel podaří vybojovat i tuto soukromou životní bitvu. Palce drží

redakce TRSu a redakce "KL".

Jan Masaryk

...při jméně, které nosil...musel zemřít...

Nový titul na pražském knižním trhu. Jan Masaryk byl zlikvidován. Byla to politická vražda. Zpráva o výsledku šetření z r. 1968 neexistuje. Oficiální zpráva o šetření z let 1993 a 1994 nebyla nikdy vydána. Autorem je bývalý šéf čsl. vysílání Hlasu Ameriky a ředitel Svobodné Evropy Zdeněk F. Šedivý. Cena Kč 149 + poštovné.

Dřívější jeho knihy **SVĚTLANA**. Autor líčí, jak StB po puči likvidovala I. čsl. partyzánskou brigádu Jana Žižky a metody, které při tom používala. Cena Kč 149 + poštovné.

VELKÁ OPERACE popisuje pokus StB o manipulaci ilegality a politického exilu. Cena Kč 139 + poštovné.

Knihy objednejte přímo v nakladatelství Papyrus Vimperk, Žižkova ul. 448, 381 01 Vimperk, ČR. Tel/fax 0339-412678. Poštovné do US a Austrálie Kč 85. Ze zahraničí použijte Money order nebo osobní šek. Neposílejte hotové peníze.

□□□

"Myslíte si, že se Dvořákovi dá svěřit menší tajemství?"

"Zaručeně! Před čtyřmi lety mu zvýšili plat a jeho žena to dodnes neví!"

Adam s Evou byli určitě trampové, protože když dostali z ráje padáka, šli, kam je nohy nesly.

Potká mladý muž dívku se psem. "To je krásný pejsek, nádherná rasa, jaké pak má číslo telefonu?"

Česká pošta chce zvýšit ceny o 10 %

PŘEROV (ČTK) - Ministr dopravy a spojů Antonín Peltrám chce před tím, než jeho úřad rozhodne o požadavku České pošty (ČP) na 10% zvýšení cen základních služeb, pečlivě zvážit, zda jsou důvody pro toto zdražení oprávněné. „Stavím se k tomu všeobecně špatně. Bude nutné nejdříve zdůvodnit, že to je skutečně účelné a všechny poplatky se pak musí pečlivě zvážit," řekl Peltrám na tiskové konferenci v Přerově. ČP prý potřebuje ročně investovat miliardu Kč, aby v roce 2000 byla na úrovni poštovních služeb v EU a připravena k integraci.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH LANGUAGE .
Publisher and Editor: Mirko Janeček.
Tel. /905/ 278-4116.

Články, objednávky inserátů, opravy adres a předplatné lze poslat na:
"Kanadské Listy", 388 Atwater Ave., Mississauga, Ont. L5G 2A3, Kanada.

Předplatné na 1 rok:

Kanada ...	*$ 19:00*
USA, jako tiskopis ...	*$ 22:00*
zámoří, jako tiskopis ...	*$ 24:00*
USA, letecky ...	*$ 28:00*
zámoří, letecky ...	*$ 34:00*

Čtenářům v České republice: Dobrovolné předplatné lze zaslat na: Pavel Svoboda, Na Vyhlídce 175, 252 63 Roztoky u Prahy.

Naše čtenáře v Calgary zarmoutí zpráva, že dne 2. října 1998 zemřel v Praze Josef Forst, ve věku 75ti let. Emigroval do Kanady s posrpnovou vlnou s celou rodinou, zdolal obtíže i jazyk. Děti založily vlastní rodiny a Pepa s manželkou žili sami v útulném domečku. Žili v pohodě, až paní Forstová onemocněla a po 10ti letech zemřela. Pepa zůstal sám, zoufalý a nešťastný. Během jedné návštěvy staré vlasti našel sympatickou partnerku pro zbytek života. Ač byla o 20 let mladší, bylo to šťastné spojení. Svatba byla v Praze 29. listopadu 1996. /Na obrázku jsou novomanželé před kostelem v Praze./ Paní Blanka Forstová si oblíbila Kanadu a okolí Calgary a svého manžela milovala celým svým srdcem, protože si uvědomila, že to byl muž, na kterého čekala celý svůj život. Pepa svou ženu upřímně miloval a snažil se pro ni dělat zázraky na počkání. Oba žili naplno a šťastně a všichni přátelé jim jejich štěstí přáli. Ale stalo se, že neštěstí nechodí po horách, ale po lidech. Pepa onemocněl a prodělal těžkou operaci. Jeho manželka za ním chodila do nemocnice každý den, modlila se za jeho uzdravení, ale nemoc byla neúprosná. Pepa po dvou měsících pobytu v nemocnici zemřel. Jejich manželství trvalo jen dva roky. Soudě podle posledního jeho dopisu vydavateli t.l., byl v druhém manželství šťastný a doporučoval osamělým vdovcům, aby nezůstávali sami. /Byl jedním z prvních gratulantů k mojí svatbě 15. 11. 98./ MJ

ZE ŽIVOTA KRAJANŮ

10. listopadu 98 zemřel v Uxbridge, Ont. nestor našich krajanů v Kanadě, inž. Karel Buzek, 94. Za I. republiky byl v Torontě čs. konsulem, za války pracoval intensivně proti německým okupantům staré vlasti, po boku Gustava Přístupy st. V r. 1943 /s pomocí L. Wauthierové a A. Haasové/ sestavil a vydal "Památník čs. Kanady", 208 stran. Mnozí krajané jej znali, když vlastnil cestovní kancelář Air and Ocean Travel. --Jaroslav a Alice Šimonovi z BC věnovali novomanželům Janečkovým knížku "Cesta k pravému štěstí", 192 stran. --Viktor Nebeský z Montreálu, tel. 450/677-0684, se dověděl o zajímavém projektu domků /vhodných pro krajany ze zámoří v Klinci, p. Mníšek p. Brdy, asi 20 km jižně od Prahy. -- Predvianočný Bazár slov. evang. -luth. kostela, 1424 Davenport Rd., Toronto, bude 28. listopadu od 9ti dop. Každý je vítán. Predsedou sboru je Bohuš Dérer, tajemníčkou Zuzana Skálová, roz. Petkovská. --Pí Milada Korbová z Prahy poznala Kanadu díky Škvarecким v Mississauga. --Milan a Alena Janečkovi žijí poblíž Guelphu, Ont. --Jan Sammer vydal 26. oběžník, plný zajímavých informací. Jeho podnětnou práci by měla dnešní vláda ČR uznat tou či onou formou. --Ve slov. evang. -luth. kostele v Torontě bylo 25. X. přátelské setkání s českým velvyslancem a s gen. konsulem, u příležitosti 80. výročí založení ČSR. --V Torontě zemřela paní Eva A. Tvrdíková, 85. Pozůstalými je manžel V. Tvrdík a dcera Eva Rentonová. --Další ztráta: Jiří Meisner, 88. Byl známým sportovcem a mezinárodním soudcem kopané. --Předvánoční koncert pro krajany a jejich děti, vnuky a pod. bude 24. 11. ve škole V. d'Indy, Chemin Cote St.-Catherine. Vystoupí pěvec Ivo Hrachovec. -- "Č. Dialog" měl rozhovor s dr. B. Čelovským, autorem užitečné knihy "Emigranti", 400 stran. S použitím cenného archívu poslance Oty Hory, kniha líčí životy čs. vysokoškoláků v lágrech v Německu 1948-1950. Omezený počet výtisků pro zájemce v Torontě a okolí má vyd. t.l. -- Město Guelph, Ont. je sesterským městem Zlína. --Marie L. Neudorflová /Ottawa/ nám poslala podnětný článek "K otázce sudetských Němců a jejich "práva na vlast"." Vážní zájemci mohou napsat "KL" o kopii. --Skauti v Holešově shánějí adresu MUDr. V. Skuherského. --"Sousedské hlídky" zavedl v Krnově kan. občan, prof. Petr Škrla. --V Montreálu proběhla výstava "České hrady a zámky". Spolupracoval COMENIUS INSTITUTE a český gen. konsulát. -- Lubor Drahotský oslavil 27. 9. 98 své 70. narozeniny, v pohodě své rodiny v Ottawě. --Býv. prcžský cukrář Mir. Toman, 90+, zemřel dne 5. června 98 ve Viktorii, BC. Sdělil nám to A. Fogl z Montreálu, kde p. Toman dlouhá léta žil. --F. Drahokoupil z Edmontonu procestoval se svým bratrem Lubošem /během jeho návštěvy Kanady/ celý západ. Luboš byl skaut.

Slovenský lutheránský kostel sv. Pavla v čele s p. farářem Rev. L. Kozákem, 1424 Davenport Rd., Toronto, měl 18. října ve svém středu vzácného hosta: přišel p. biskup Slovenské evangelické církve a.v. v Jugoslávii TH. MGR. Ján Valenta s paní. Na obrázku je s částí kongregace sv. Pavla před kostelem. Biskup Valenta se narodil v Selenči 28. 5. 1941, teologii vystudoval ve Vídni a v Erlangenu. Kaplanem byl v Petrovci, farářem v Bolovciách. Z Kysáče byl v r. 1984 povolán na biskupský stolec slovenských evangelíků a.v. na Dolnej Zemi. Pan biskup rediguje také časopis "Evajelický Hlásnik" a jeho adresa je: V. Karadžiča 2, 210 00 Nový Sad, SR Yugoslavia. /Otázka dvojího občanství se Slovenskem je pro asi 60.000 osob slovenského původu nevyřešena./

Masaryktown u Toronta, v červenci 1977: sympatický krajan z Daruvaru v Jugoslávii, p. Josef Adlaf s paní. Na podzim 51, kdy se vydavatel t.l. stěhoval z farmy do Toronta, našel pomocí red. R. Nekoly u nich skromný pokoj a s Adlafovou rodinou ztrávil první kanadské vánoce. Pan Adlaf zemřel 4. května 1998.

KANADA - O životě v divočině

Leoš Šimánek

CHOCEŇ/ **Od roku 1982 neodvratně láká kanadská divočina fotografa a spisovatele Leoše Šimánka. Když není právě na svých dobrodružných expedicích nebo diashow turné, tráví čas v posledních letech i se svou ženou a oběma dětmi u jezera Clark v severokanadských Mackenzie horách nedaleko polárního kruhu. Srub na břehu jezera Clark postavil Leoš se svými kamarády jako základnu pro jednu ze svých mnoha expedic. Tentokrát to byla „Severozápadní pasáž" - jednalo se o první historické zdolání Mackenzie hor od východu k západu vodní cestou a to na nafukovacích člunech.** Během této expedice Od Atlantiku po Pacifik přezimovali všichni její členové právě v tomto vlastnoručně vybudovaném srubu, a to proto, aby se mohli okamžitě po roztání sněhu v době, kdy byla nejvyšší voda, vydat dál směrem na Aljašku. Po dramatickém přezimování v divočině a životu nebezpečné cestě k Beringově úžině se Leoš vrátil znovu na jezero Clark, aby dokončil rozestavěný srub. Vybudoval z něho opravdu srub s velkým „S" a vznikl zde jeho druhý domov. Po revoluci v Čechách se Leoš oženil. Od té doby nastaly pro jeho ženu Lenku, syna Jakuba a později i pro malou Veroniku nejkrásnější chvíle v okamžiku, kdy se plováky letadla dotkly nezčeřené hladiny jezera Clark vzdáleného 200 km od nejbližší civilizace. V letadle s nimi cestují vždy i domácí zvířata, která v nepřítomnosti Šimánkových našla domov u přátelské statkářky. Na jezeře Clark žije rodina výhradně z přírodních zdrojů jako jsou zahrádka, lov a rybolov. O chutné mléko se postará koza, slepice dají čerstvá vejce a Nanook, tažný pes dává pozor, aby se ke zvířatům nedostal žádný vlk ani medvěd. Divoká zvěř pozoruje přistěhovalce zvědavě, nikoli nepřátelsky. Losi a kanbu v lesích, bobři a vydry v jezeře dovolují dvojnožcům se přiblížit na vzdálenost několika metrů. Také při dlouhých napínavých výpravách jsou Šimánkovi pozorování horskými kozami a ovcemi. Dokonce i černí medvědi a grizzly často křižují jejich cesty. Na sousedním jezeře, ke kterému se dá dojet na člunu, hnízdí kanadské husy a volavky. Již v říjnu jezero zamrzá. Se sněžnicemi a později na běžkách jezdí osamělá rodina přes zamrzlou ledovou plochu k nikdy nezamrzající řece, kde lze i v zimě lovit ryby. Když teploměr ukazuje víc než minus čtyřicet stupňů, hlavním zaměstnáním všech členů rodiny je venku obstarávat palivo. Vždy se ale najde čas na průzkumné cesty. Dlouhé zimní večery tráví většinou Leoš za psacím stolem. Zatím je to deset knih, které napsal v klidu divočiny. Malá Veronika, která s nimi byla na jezeře Clark poprvé, se s životem v přírodě teprve seznamuje. Starší Jakub je pro ni příkladem, ten už se vyzná. „Škola divočiny" s maminkou v roli učitelky se dětem samozřejmě líbí daleko více než kterákoli jiná. Nejen v Diashow, ale i v nyní vycházející knize L. Šimánka „Kanada - O životě v divočině" lze tyto zážitky s autorem prožít. Po podzimním turné 98, kdy čeští diváci budou svědky světové premiéry, shlédnou toto představení též diváci Německa, Rakouska a Švýcarska. Ve známém časopise STERN vyšla reportáž o životě rodiny autora s titulem „Srub až na konci světa"

Z České republiky

Předsedkyně Nejvyššího soudu, Eliška Wagnerová, navštívila Ottawu. --Poslanci Klas a Janeček byli partnery Fr. Srpa, let. historika, u mikrofonu Svob. Evropy. Oblíbil si Pacov u Pelhřimova. --Další zádrhel: Nejvyšší soud rozhodl, že Lidový dům ČSSD nepatří. --Býv. mládežnický majetek /240 nemovitostí a 5 obch. společností/ patří dnes Fondu dětí a mládeže. Plánuje se zprivatizování. --J. Paroubek napsal článek "Spravedlnost pro Edvarda Beneše". --Zmocněncem vlády pro lidská práva se stal Petr Uhl. --Pravěký člun z Čech doplul do lisabonu. Výpravu vedl R. Tichý. -- Vizovické "Trnky-Brnky" mají náklad 230.000 výtisků každý měsíc. --Ve Všetatech u Mělníka vzpomněli nedožitých 50. narozenin Jana Palacha. --Zemřel český básník a vědec Miroslav Holub. --Areál památníku v Lidicích chátrá. Starosta M. Kaliba se zlobí na P. Tigrida, že slíbil pomoc, ale zklamal. --PTP službou prošlo na 44.000 mužů. Říkají si hrdě "černí baroni". Odhaduje se, že přes 400 osob přišlo v dolech a pod. o život. --Mešita v Brně /na Vídeňské ulici/ zahájila provoz. --V Chotíně na Slovensku se má vyrábět Becherovka. Konkurence K. Varim? --Něm. společnost z Düsseldorfu se stala majitelkou Brněnských veletrhů a výstavy. --Pardubická Tesla propustila na 500 lidí. --Pamětní deska v Dejvicích připomene krále komiků Vlastu Buriána. --Vietnamci si v Ostravě otevřeli větší obchodní dům: místo "Údernika" bude "Business Center Asia". --Cukrovar v Brodku u Přerova zrušil letošní řepnou kampaň. Cukrovar v Kojetíně jel naplno. --Havlovi vysoudili 5 mil. Kč a dali je oblastem postiženým letošními záplavami/ve vých. Čechách/- Újma na cti byla způsobena billboardy známými jako Václavka a Dášenka. --Chrudim a Ležáky navštívil J. Calus z Calgary. -- Ministr zahraničí J. Šedivý prohlásil nedávno v Praze, že by se krajanská agenda z OKKV jeho ministerstva měla převést na Čs. ústav zahraniční. --Jar. Řoutil s přáteli pracují pilně na nejnovější státní ornitologické rezervaci "Trlina"/Leština/ na Moravě. --Kanonýr Josef Bican se dožil "85". --Přítel J. Fráni, ing. V. Gráf z Duban u Libochovic, zemřel v r. 96. --"KL" by měly být na všech zákl. školách v Česku", napsal S. Říčánek z Holešova. --ČSA propagují tzv. Castle Road": Praha-Karlštejn-Hořovice-zánek Kozel-Mar. Lázně-K. Vary-Loket-Cheb a Frant. Lázně. Brožura radí, aby si turisté v Praze předem vyjednali s řidičem taxíku, kolik svezení bude stát! --V. Zemlička napsal článek "Z historie zámku v Nasavrkách". --V "ZN" byl článek "Laušman - oběť nebo viník?", z pera Fr. Koláře. --Ekonom K. Engliš se zasloužil, že ostatky K. H. Máchy byly z Litoměřic převezeny do Prahy na Vyšehrad, těsně před okupací Litoměřic Němci. Pomohli čs. dělostřelci, kterým velel npor. Šetek. -- Ozvali se důchodci z Hrádku u Rokycan a děkují touto cestou p. starostovi Roztok u Prahy, že se s nimi sešel u roztockého zámku. --P. kardinál Vlk a 150 kněží oslavili v Olomouci 50. narozeniny arcibiskupa Jana Graubnera. -- V Jízdárně Pražského hradu byla úspěšná výstava Josefa Lady. Při té příležitosti vyšla monografie "Josef Lada". --V Berouně je autopůjčovna "Irena": tel. 0311/68 47 45. --Gen. SNB L. Hlavačka byl v 50. letech tvůrcem železné opony /posílené elektrickými dráty/. Zavinil nepřímo smrt mnoha set lidí. Asi unikne trestu pro špatný zdravotní stav. Byl také znám jako jeden z nejkrutějších vyšetřovatelů v Uh. Hradišti. Sám p. Grebeníček st. si na něho stěžoval u tehd. ministra vnitra. Hlavačka žije v Praze. --Nejmenší korupci má Dánsko a Finsko, největší Nigérie. V ČR bují na úřadech a mizí z obchodů. --V Pardubicích prodával zloděj kolo inzerátem okradenému. --Grandhotel Pupp prodělal loni 7 milionů Kč. --Dokumentární film "Král Šumavy" vysílala pražská TV. Někteří diváci jej označili za oslavu komunismu. --V Lánech byla otevřena stálá výstavní síň TGM. --Na TV promluvila Riva Friedová-Kriegloví, jediná dosud žijící účastnice Fučíkova zatčení. --"Zpravodaj Klubu absolventů BŠP" ve Zlíně přinesl článek recitátora Jiřího Brože "Vůně javorového syrupu", v němž se líčí jeho setkání p. šéfem, Tomášem J. Baťou v Torontě. --V Přerově oslavili důstojně 80. výročí vzniku ČSR. Zásluhu má JUDr. Petr Dutko a předseda Okr. úřadu Ing. M. Přikryl. --Stana Říčánek /krátké "i"!/ pracuje v Holešově. Sdělil nám, že stále se neví, co bude s monstrem Hrabyně-u Opavy. Areálu stále vévodí srp a kladivo. --M. Řípa z Benátek n. Jizerou se pochlubil, že je zdráv jako řípa "až na tu cukrovku". -- Masarykovo Demokratické Hnutí přijímá nové členy. Adresa: Na Příkopě 10, 110 00 Praha 1. Hnutí založili v listopadu 89 dr. Emil Ludvík, V. Havel a A. Dubček. --"Tramp" vychází měsíčně o 32 stranách. Adresa: Z. Vašíček, K lesu 8/65, 713 00 Ostrava-Heřmanice. --Ve srovnání s bankami v záp. Evropě jsou v ČR nejúspěšnější: Komerční banka, Česká spořitelna, Investiční a Poštovní banka a Československá obchodní banka. --Grand v Pardubicích se konečně opravuje na obchodní a administrativní centrum. Masarykova Dělnická Akademie, Hybernská 7, Lidový dům/tel. 2422-37-57/ hledá sponsory. Doporučujeme. --Jiří Černý, L. Matury 813, 530 12 Pardubice hledá nakladatele, který by mu vydal knížku "Za dráty komunismu"; jsou to vzpomínky jeho otce Josefa Černého na 14ti-leté věznění v kom. koncentrácích v 50. letech, po odsouzení právě v Grandu v Pardubicích. --Nejpopulárnějším členem vlády je nestraník Motejl. --Z kostelů v pohraničí zní občas mše v němčině. --Býv. Henleinova bašta, Liberec, má dnes přes 100.000 obyvatel. Sokol nemá kde cvičit. Podobně je tomu v Čelákovicích. --V. Havel se vyjádřil, že na jeho místo by se hodily dvě ženy: M. Albrightová či Petra Buzková /které není předepsaných 40 let/ a Petr Pihart. --Autor knížky "Slovo na dobrou noc", P. Ludvík Černoch, žije v Rožnově p. R. Je to bratr paní Botkové z Windsoru. -- Míla Fialková z Nasavrk u Chrudimě stále pomáhá Společnosti pro zachování památky Ležáků. --V Pardubicích zemřel divadelní a filmový herec Milan Sandhaus, 71. V mládí hrál kopanou za SK Pardubice a za pražskou Slávii. --Ve veřejných knihovnách chybí knihy. --Češi by chtěli volit presidenta přímo, jako v Americe. "Pro" je na 70 procent lidí.

Eskymo Welzl se vrátil

ZÁBŘEH – Triumfální návrat do rodného města čekal v Zábřehu na Šumpersku legendárního spisovatele, polárního badatele a náčelníka Eskymáků Jana Eskymo Welzla. Motoristé troubili, lidé nadšeně mávali a zdravili polárníkovu obrovitou sochu, kterou do města přivezl ze Svatého Kopečku u Olomouce na odkrytém nákladním autě sochař Stanislav Lach. Plastiku těžkou dvě a půl tuny při oslavách 130. výročí Welzlova narození a padesáti let od jeho smrti odhalili představitelé zábřežské radnice.

Polárník, vytesaný z pískovce, má široký úsměv, lodní kufr, doutník a nezbytnou hučku. Radní pro Welzla vybrali místo na piedestalu, odkud dříve shlížel sovětský diktátor Josif Vissarionovič Stalin. Jeho sochu Zábřeh před lety vyměnili za zdravotnický materiál z Německa. *čtk*

NEMRAVNÉ JE VYBÍRÁNÍ PENĚZ OD CIZINCŮ

Přiznám se, že mne jako docenta českých, slovenských a československých dějin na Filozofické fakultě Karlovy univerzity nemile překvapil článek pana děkana Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity Iva Možného Cizí zdarma: mají univerzity dost peněz? Sám vím nejlépe, jaké jsou platy na našich vysokých školách, nicméně nemohu souhlasit s tím, aby cizí studenti platili, když domácí neplatí. Chceme-li vstoupit do Evropské unie, musíme se podřídit evropskému právnímu systému i v oblasti školství. V Evropské unii přitom obecně platí, že zahraniční studenti z jiného státu unie mají právo studovat za stejných podmínek jako studenti domácí. To samozřejmě bude platit i pro české vysoké školy. Vybírání školného od cizinců - pokud se nebude vybírat i od českých občanů - by proto muselo již po několika letech stejně skončit, stejně jako bude muset - chvála bohu - skončit i nemravný český zvyk, podle kterého cizinci platí za hotel vyšší cenu. Myšlenka, že vysoké školy se budou nějak podstatně saturovat ze školného cizinců, je ostatně dost naivní. Kdo je v cizině bohatý a může si zaplatit školné, ten nepůjde studovat do Brna ani do Prahy, ale do Oxfordu nebo na Harvard. Vysoké školy ovšem skutečně potřebují peníze a je otázka, kde je vzít. Podle mého názoru by bylo lepší vrátit se k systému, který existoval již v době Rakouska-Uherska. Za studium se neplatilo (přednášky byly ostatně veřejně přístupné), avšak vybíraly se poplatky za imatrikulaci, zápis do vyššího ročníku a zkoušky, přičemž nemajetným studentům se i tyto promíjely.

Jan Rychlík, Praha

Slováci žádají o víza i v Praze

P r a h a (gro) - Britský konzulát v Praze musel už během prvního dne, od kterého slovenští občané potřebují k cestě do Velké Británie vízum, řešit více než deset žádostí od Slováků žijících trvale v českém hlavním městě. "Celkem jsme dostali patnáct žádostí, z toho jedenáct bylo od slovenských občanů. To je na naše poměry hodně," řekl tiskový tajemník britské ambasády Zdeněk Havránek.

Nová starost při cestách za kanál La Manche tak přibyla nejen obyvatelům Slovenska, ale také bezmála padesáti tisícům lidí se slovenským občanstvím, kteří žijí trvale v České republice. Konzulát v případě, že žádost obsahuje všechny náležitosti, vydá vízum týž den. Zavedení vízové povinnosti vyjde běžné návštěvníky i studenty na dva tisíce slovenských korun, vícenásobné vízum na období pěti let stojí 4800 slovenských korun.

Británie s platností od včerejšího dne zavedla vízovou povinnost pro Slováky kvůli stále rostoucímu počtu romských žadatelů o azyl přijíždějících ze Slovenska. *MFD 9/10'98*

Jak si uchovat mládí

„Ne, nečekejte v následujících řádcích nějakou „zaručenou radu". Elixír mládí nebyl a nejspíše nebude vynalezen. Svěžest si lze udržet především pevnou vůlí, proměněnou v dobrou životosprávu, pravidelný pohyb a přiměřenou péči o svůj zevnějšek. Polští odborníci sestavili pět základních zásad, kterými by se měl člověk s přibývajícím věkem řídit.

* V první řadě hlásají přirozenost. To znamená chovat se tak, jak se cítím, nedělat ze sebe ani diblíčka, ani předčasně unaveného starce. Přirozenost se má projevit i ve vnější úpravě. Například ženám ve věku kolem šedesátky už nesluší — spíše naopak — příliš nápadná barva vlasů, výrazný make-up apod.

*Péče o vzhled se ale musí promítnout v jiných věcech. Moudré je zakrýt ochablou pokožku delšími rukávy, odstranit nežádoucí chloupky, mít vždy dobře upravený účes, kvalitní a dobře střižené oblečení, místo nápadné bižutérie decentní šperk a opravdu dobrý parfém.

* Další zásada zakazuje jakékoliv naříkání a stýskání si. Záliba v podrobném rozebírání různých neduhů nebo věčné zdůrazňování, že to či ono bylo za našeho mládí lépe, vyvolává u mladších bud' odpor, nebo shovívavý postoj mladého ke starému. At' tak či onak se tím vyřazujeme z jejich společnosti, a to není nikdy dobré.

* Nezbytné je rovněž uchovat si určitou míru sobectví. Špatně si počínají ženy, které první a poslední myšlenku i korunu věnují rodinám svých dětí a zapomínají přitom na sebe. Stávají se tak na nich víceméně závislé, ačkoliv to tak na první pohled nevypadá. Dokažte občas říci "ne" a myslet víc na sebe.

* A konečně poslední zásada, která zní: Naučit se vyprávět a předávat zkušenosti. Není to jednoduché, nemá-li se mladší generace odradit. Pokud se to však podaří, je kontrakt s ní zaručen. A to se zpětně projeví ve větší svěžesti a chuti si ji udržet.

KDY MŮŽE PES DO KOSTELA?

Když jsme v roce 1945 dělali v Brně zkoušky z církevního práva u pana prof. Pošváře (kolikrát si v emigraci vzpomenu, zda ještě žije, nebo ho komunisté taky umučili?) dával občas zkouškou vyjukaným studentům otázku: Kdy může pes do kostela? Naši hlavou prolétly koncily, kodexy, příkazy a zákazy a on s úsměvem řekl: «No, když jsou otevřený vrata».

V několika našich farnostech se ujal hezký zvyk, že *někdy při dětské mši* mohou děti vzít svá zvířátka s sebou. A tak přijdou se svými psy, kočičkami, morčaty, křečky, želvami a naučí se, že zvířátka také mají duši, že není třeba všechny květiny orvat, brouky, zašlapávat a kočky týrat. Děti, vyrostlé v brutální televizi, plné vražd a porno, objeví najednou, že existuje láska k člověku a ke všemu tvorstvu, které nám Bůh svěřil.

Až jednou zavítáte do Strasburgu, jistě navštivíte tamní katedrálu. Tam, v hlavní lodi, uprostřed po levé straně stojí překrásná mramorová kazatelna, jako z krajkoví. Když se postavíte vpravo od vchodu na kazatelnu, asi ve výši prsou, mezi ornamenty objevíte krásnou sošku ležícího pejska. V době, kdy umělec na tomto jedinečném díle pracoval, kázal v katedrále kněz, který měl psa a ten ho na krok neopustil, ležel mu u nohou i na kazatelně při kázání. To na památku sochař zvěčnil. Mramorová hlavička pejska je dost ohlazená, poněvadž každý, kdo toto tajemství zná, nezapomene ho pohladit a věřícím to tenkrát zřejmě také nevadilo.

Církevní sochaři byli často šprýmaři. Někdy mezi svaté vtesali sami sebe. Ve Freiburku v NSR v hlavním vstupním portálu ve špici nahoře je mezi svatými vytesán krásný čert. S rohy, bradkou a kopyty, jak se na čerta sluší. Freiburčané toto tajemství neradi vyzrazují, na první pohled se to v té portálové kráse přehlédne.

LIDEM, CO TU NEŽIJÍ, PRÁVO VOLIT NEPATŘÍ

Považuji za správné, že lidé, kteří tu trvale nežijí, nemají u nás ani hlasovací právo. Své zástupce mají volit ti, kdo jsou jejich rozhodnutími, jejich politikou přímo dotčeni, jsou tu jsou zaměstnáni (i nezaměstnaní), kteří tu bydlí, vydělávají, nakupují, platí daně, nájemné atd. Nevím, proč by o reprezentaci v této zemi měli spolurozhodovat lidé, jejichž život je utvářen naprosto jinými podmínkami. A naprosto zrůdný se mi jeví návrh, který se kdysi projevil, aby všichni zahraniční občané hlasovali za jeden určitý kraj. Tím by mohli zcela změnit jeho politickou reprezentaci. Připomíná mi to historku, kterou mi vyprávěl ještě za minulého režimu jeden známý: v době, kdy byl na vojně, požádala jedna obec jejich útvar, aby k nim vyslal jednu jednotku hlasovat v obecních volbách. Byl to totiž jediný způsob, jak prosadit zvolení kandidátů Národní fronty. Tak tam odjeli zfalšovat výsledky voleb. Kdyby u nás volili občané ze zahraničí, bylo by to svým způsobem totéž.

Petr Adámek, Praha

O LETCÍCH

Náhlý odchod plk. Lenhoffa 20.10. byl překvapením pro všechny, kteří jej znali. /Viz notičku o něco níže, kde o jeho vyjímečné válečné kariéře letce v RAF není zmínka. / Vyslovujeme jeho paní Haně naši upřímnou soustrast. --Nár. technické museum v Praze, LHS a "Let. listy" se snaží zachránit 2 letadla z I. svět. války: Anatra Anasal a LWF, Model V "Tractor". Dary lze poslat na adr.: D. Šmídová, Kropáčkova 557/2, 149 00 Praha 4, s poznámkou "LHS-LL". --Strýc nedávného českého min. předsedy Tošovského sloužil za války v RAF. O. Tošovský byl u 311. a pocházel z Horního Jelení, kde se narodil 10.7.1917. Přišel o život u Pipp farmy v Norfolku 17.10. 1940. --Gen. Karel Mrázek oslavil "85" v Jablonci n. Nisou. --Let. historik Martin Vích má novou adresu: Popovická 104/32, 405 02 Děčín. --Let. Muzeum Historického ústavu Armády ČR ve Kbelích slavilo 30. výročí založení, mj. i proudovým letounem I. generace De Havilland-Vampire. Muzeum má 260 historických letadel, včetně dvou verzí Messerschmitt ME-262. Muzeum navštíví 50.000 lidí ročně. --Předválečný akrobat a válečný velitel 312. čs. perutě RAF, gen. Ján Ambruš se narodil ze slovenských rodičů v Bulharsku 19.5.1899 a zemřel v Chicagu, IL. 20.1.1994. Jeho popel byl uložen na Slovensku. --Gen. Ant. Liška z Plzně pomohl v Sokolově odhalit pamětní desku Theodora Schwarze, který za války padl. Promluvil jeho přítel z dětství a kamarád z RAF pplk. Josef Franko. Schwarz byl sudetský Němec, který se svými rodiči /soc. dem. zaměření/ emigroval do Anglie před válkou. Časopis "Televize" přinesl článek "Žhavé nebe nad Londýnem", jako dodatek k dokumentárnímu pořadu. Spolupracovali mj. K. Mrázek, F. Peřina a F. Fajtl. Pořad dokumentoval, že účast polských a čs. letců v Bitvě o Británii měla významný vliv. --Č. Sládek se pochlubil, že dokončil rukopis knihy o plk. B. Tobyškovi. Byl to vynikající pilot a čs. vlastenec. Po únoru 48 působil v blízkosti habešského císaře a komunistické uchvácení moci tam přežil jen zázrakem. --Smutná zpráva: 27.10.98 zemřel v Anglii po krátké nemoci Jindřich /Henry/ Prokop, náš dopisovatel. --Let. historik Petr Vlčnovský se ozval z Č. Budějovic. -- Plk. Bob Velvarský z Abbottsford, navštívil ročné Strašice a sešel se s p. starostou M. Fraumem. Doprovázela ho jeho manželka. Jinak Bob vyjádřil protest proti názvu knihy "Zemřeli jsme pro Anglii"; jeho argument: bojovali jsme a umírali na prvním místě za naše Československo proti Hitlerovi, když Anglie válčila úplně sama. -- V "Letectví" vyšel článek o V. Kadlčíkovi /a P. Dřevěném/. Zbývá jen medajlon o J. Kořenovi. Medajlonky /celkem 9/ svědomitě sestavil let. historik Fr. Srp. --J. Sigmund nám z Newcastle poslal data o Jindrovi Zářeckém: 5. března 1957 byl na palubě RAF transportu, který letěl z Abingdonu na Kypr. Krátce po startu hlásil pilot F/Lt. Gilbert selhání jednoho motoru a letadlo se zřítilo. Zahynulo 15 osob. Zářecký je pohřben na hřbitově St. Edmund v Abingdonu. --Při oslavách 80. výročí létání v Č. Budějovicích se sešly zajímavé dámy: paní Fajtlová, paní Hladová. Navíc tam byl plk. Konopický. /Raportoval: Jan Micka. /--Plk. S. Krejčík /9419 Albany Pl. SE, Calgary, Alta. T2J 0Z9, tel. /403/ 255-4976/ nám poslal zajímavé materiály a požádal nás, abychom sdělili všem stále žijícím letcům, že je stále živ. Oslavil 12.8. "jen" své 86. narozeniny. Po operaci kyčle si pořídil elektricky poháněný scooter a vyjíždí téměř denně do nákupních středisek a obchodů. Byl v mládí členem Fotoklubu v Kolíně. --LET Kunovice je Američanů /Ayres Corp/. Na leteckém dni v Anglii se firma pochlubí svými typy L-410 a L-610. --Ve Vyškovci odhalili desku sestřeleným am. letcům. Mezi účastníky vzpomínky byl jeden z těch letců, plk. R. Madsen z Utahu. -- 2 čs. posádky se účastnily prvního náletu na Berlín. Jednomu Veloušovi velel kpt. V. Korda a navigátorem byl John Gellner. --"LL" přinesly článek "Nouzová přistání F/Sgt. Ocelky" od Zd. Hurta. Byl to Antonín, mladší bratr legendárního velitele 311. Sq. Josefa Ocelky, DFC. Oba pocházeli z Lipníku n. Bečvou. Antonín přežil havárku v Holandsku, i německé zajetí. Přišel o život 1. července 1949, když na letounu C-3B s třemi dalšími členy posádky z letiště v Chrudimi havaroval u obce Lhitky/Čáslav/. Josef Ocelka padl 21.7.1942. -- Z Newcastle /Austrálie/ nám poslal zajímavý materiál Jaroslav Novák, za války v Anglii zvaný "Tkanička", 277 Hunter St., Newcastle, NSW 2300, Australia. Rukopis jeho autobiografie čítá 68 stran a je v českém jazyku. Přineseme ukázky. -- Jay Zvolánek /3840 Cumnor Rd., Downers Grove, IL 60515-1605, USA/ píše angl. knihu o čs. letcích v RAF, ve spolupráci s Schiffer Publications. Adresu "KL" získal v Imperial War Muzeu v Londýně. Zjistil, že také v Hendonu chybí základní informace o našich letcích v RAF. --Dva MIGY se srazily v mracích nad Č. Budějovicemi. Piloti se zachránili. --V. J. Žežulka má novou adresu: c/o Mrs. H. V. Swift, 6 Bersvick Grove, Leeming, Perth, 6749 W. Australia. Přejeme mu spokojenost na jiném kontinentu. --Na Pražském Hradě byla zdařilá výstava k 80. výročí ustavení čs. letectva. Zasloužil se plk. Z. Těšínský. --NATO počítá s letištěm v Čáslavi. Jistá francouzská firma tam instalovala systém záchytných háků. --Strojům Su-22 bude končit životnost v r. 2007. Stále se neví, zda budou následovat letouny z USA.

"Toronto Star", 24. Oct. 98.

LENHOFF, John Erwin – Suddenly October 20, 1998. Beloved husband of Hana. Devoted father and father-in-law to Michael (Gay), Kathy (Ron) and Lexie (David). Adoring grandfather to Jonathan and Matteo. Always to be remembered by his friends as a true gentleman and by his family for his great love. A Service to celebrate his life will be held at the Morley Bedford Funeral Home, 159 Eglinton Ave. W., (at Lascelles Blvd.) Tuesday, October 27 at 2 p.m. In lieu of flowers, donations may be made to the Etobicoke General Hospital Foundation, 101 Humber College Blvd., Etobicoke, M9V 1R8.

JEDEN ZE STATEČNÝCH

ČERVENÁ LHOTA - Díky nadšencům z Klubu historie letectví v Jindřichově Hradci se v sobotu už popáté sjeli do jižních Čech váleční letečtí veteráni z celé republiky. Mezi padesátkou stíhacích a bombardovacích letců, kteří za války působili v řadách britského královského letectva (RAF), přijel letos do Červené Lhoty i plukovník Miroslav Štandera. Devětasedmdesátiletý Plzeňan je jedním z posledních žijících příslušníků RAF ze 68. noční stíhací česko-britské perutě. „To je eso," říkají o něm s respektem jeho bývalí spolubojovníci.

„Nevím, kolik jsem sestřelil Němců. Když vám někdo řekne číslo, tak je to hloupost," tvrdí plukovník Štandera. Z ohrožené vlasti odešel mezi prvními už v květnu 1939. V Ostravě přišel do hospody, kde narazil na pašeráka. „Obral mě o všechny peníze a převedl do Polska," konstatuje stíhač. Z Polska se dostal do Francie. Ke kniplu tam usedl hned od prvního dne války. „Dokud Francie žila, tak jsem tam létal," říká lakonicky. To „létání" obnášelo dlouhou šňůru leteckých soubojů s Němci. V jedné z potyček nedaleko od města Troyes na severu Francie dostal na jaře 1940 český stíhač zásah do palivových nádrží. Pád s neovladatelným strojem odnesla jeho páteř. Zatímco lékaři v nemocnici bojovali s těžkým zraněním tehdy teprve dvaadvacetiletého pilota, Němci drtili další města země galského kohouta. „Když už byli nedaleko Troyes, jeden francouzský kapitán mě převezl sanitkou do bezpečí na jih Francie. S egyptskou uhelnou lodí se mi později podařilo připlout do Anglie," popisuje dobrodružnou cestu Miroslav Štandera.

„Velitel stíhačů mě posadil do dvojmístného Musteru a dostal jsem na zkoušku dvakrát dvacet minut dvojitého létání. A pak mě vzali na Hurricane 1 a řekli mi: „Tak běž!", vybavuje si začátek své slavné kariéry v barvách RAF český stíhač. Díky mimořádným výkonům byl pak zařazen do elitní 68. noční stíhací česko-britské eskadrony. Do roku 1942 v ní pilotoval Hurricane 2 a pak královští letci osedlali pověstné stíhačky Spitfire. „V pořádné bitvě, v sevření Němců jsem se ocitl asi desetkrát. To šlo opravdu o život, a když jsme po takové řeži konečně přistáli, bylo i otrlým stíhačům špatně. Někteří si běželi ulevit k nejbližšímu křoví, další se pozvracel a podobně," líčí dramatické okamžiky Miroslav Štandera.

Po válce mohl žít ve vlasti pouze necelé tři roky. „Když mě přišli zatknout, naštěstí jsem zrovna nebyl doma. A tak jsem šel zpátky do Anglie. Vrátil jsem se před třemi lety. Na rozdíl od rehabilitovaných komunistů jsme my žádné odškodnění od státu nedostali," říká pilot světové třídy. Štandera však nikdy své letecké minulosti nelitoval. „Když sedíte ve stíhačce u kniplu, je pěkný den a neobtěžuje žádný nepřátelský letoun, je to hračka a jako kluci se honíte okolo mraků," vyznal se s pohledem k obloze elitní válečný stíhač.

Ludmila MLSOVÁ

Pomoc se nekonala

V době, kdy vzpomínáme výročí pražského povstání v květnu 1945 a problematiku proniknutí americké armády do západních Čech, nelze nevzpomenout, že mezi těmi, komu nebylo umožněno přispět na pomoc povstalcům, byli i českoslovenští letci ve Velké Británii.

Koncem války byla československá stíhací skupina (Czechoslovak Fighter Group), složená z čs. stíhacích perutí č. 310, 312 a 313, dislokována na základně Manston v Kentu. Odtud a z několika kontinentálních letišť vzlétala k doprovodům silných svazů britských čtyřmotorových lancasterů a halifaxů, jejichž pumy dopadaly na cíle v Německu. Poslední takovou akci provedly 310. a 313. peruť 25. dubna 1945. Jejich spitfiry přitom doprovázely mohutný svaz 466 halifaxů a lancasterů nad stále ještě odolávající německé pobřežní baterie ve Wangerroge na Fríských ostrovech, které ztěžovaly spojenecký postup k přístavům Brémy a Wilhelmshaven. Po splnění úkolu, který trval 2,5 hodiny, dosedly spitfiry v nizozemském Helmondu a pak se vrátily do Manstonu.

Klid však netrval dlouho, neboť 5. května přinesl britský rozhlas zprávu o vypuknutí povstání v Praze. Rovněž anglické deníky přinesly na svých stránkách zprávy o tom, že Luftwaffe bombardovala Prahu, o bojích v ulicích města a o řádění okupantů. Velitel stíhací skupiny major Jaroslav Hlaďo vyhlásil proto 6. května v 18.00 h z vlastní iniciativy pohotovost pro celý útvar. Zároveň určil osm pilotů od 312. perutě, které měl jako předvoj vést její velitel štábní kapitán Hugo Hrbáček. Jejich start byl předběžně stanoven na 7. květen v 17.45 h.

V budově Inspektorátu čs. letectva v Londýně bylo 7. května velmi rušno. Konala se tam bleskově svolaná porada devatenácti důstojníků čs. letectva, které předsedal inspektor divizní generál Karel Janoušek. Bylo rozhodnuto o tom, že Hrbáčkův předvoj odletí nejprve do Německa, kde bude přičleněn k 9. americké taktické letecké armádě. Protože bylo známo, že Plzeň již padla do rukou Američanů, bylo rozhodnuto, že se bude operovat z amerického polního letiště R-89 u Plzně; v úvahu přicházela i letiště v Chebu a Žatci. Ihned po předvoji měl odletět zbytek 312. perutě a s ním i zbylé dvě perutě pod velením mjr. Hlaďa. Pozemní personál všech tří perutí měl být spolu se zásobou paliva, střeliva a náhradních dílů přepraven na palubách dopravních letounů Dakota. Přijetí u 9. letecké armády měl zajistit podplukovník Karel Mrázek.

Ještě téhož dne po poradě odletěl generál Janoušek do Remeše ke generálu Eisenhowerovi na velitelství spojeneckých expedičních armád. Neletěl tam poprvé, ale v této záležitosti jednal již dvakrát. V Manstonu vládla atmosféra horečných příprav. „Hlaďo, který nám tehdy velel, šuškal pořád něco s Mrázkem ze štábu Fighter Command a Hartman se hádal s Kučerou, která peruť má jít po nás, jestli třistadesítka nebo třistatřináctka," vzpomínal jeden z pilotů 312. perutě, který byl vybrán do předvoje. „Všude byl zmatek... Pořád jsme čekali, ...a jeden druhému jsme vysvětlovali, co všechno Němcům ještě uděláme... za pár hodin sedneme v Plzni, doplní nám nábojové pásy a nádrže, dostaneme najíst a hned potom... Právě jsem počítal, jak dlouho poletíme odtamtud nad Kbely a Milovice, když přišel rozkaz: Opustit kabinu... Čtvrt hodiny před startem byl odlet perutě zařazen do odvolání... Prý vyšší mezinárodní zájmy..."

Opravdu, Janoušek se i na třetí pokus vrátil do Anglie z Remeše s nepořízenou. Sovětským špičkám muselo být tehdy nepochybně jasné, jaké by to mělo pro poválečné uspořádání důsledky, kdyby západní spojenci osvobodili větší část Čech. Již čtvrtého května zaslal Eisenhower náčelníkovi sovětského generálního štábu generálu Antonovovi návrh na posunutí původně dohodnuté linie setkání Karlovy Vary - Plzeň - České Budějovice. Bylo to v době, kdy Rudá armáda bojovala na Moravě a u Drážďan a Američané byli schopni a ochotni rychle postupovat ze západních Čech do vnitrozemí. „...bude-li to situace vyžadovat, jsme připraveni postupovat v Československu až po linii řek Vltavy a Labe, abychom vyčistili západní břeh těchto řek...," navrhoval Ike. Antonov však v odpovědi neoblomně trval na původní linii: „...Sovětské velení vytvořilo již potřebné uskupení vojsk a zahájilo plánovanou operaci..." psal Antonov. „Aby nedošlo k možnému promíchání vojsk, žádá sovětské velení gen. Eisenhowera neposunovat spojenecká vojska v Československu na východ..." Jakkoli Antonovova argumentace ohledně nežádoucího promíchání vojsk může být vzata jako logická, je z jeho telegramu patrné, že o přítomnost Američanů v nitru Československa Sověti rozhodně nestáli. Antonov psal, že sovětské velení „zahájilo plánovanou operaci", ovšem telegram nese datum 5. května, kdežto pražská operace Rudé armády byla zahájena až o den později. Prostě a krátce: Praha musela krvácet, a snad i vykrvácet jen proto, aby do ní mohla vstoupit Rudá armáda, ačkoli Američané tam mohli bleskově proniknout mnohem dříve. Zuby neskřípal jen výbušný Patton, který musel zůstat stát v Plzni, ale i Janoušek a jeho letci.

Také Janoušek viděl v Remeši telegram o dohodnuté linii. „Ukázali mi pak na mapě, že přední linie amerických jednotek na našem území probíhá na čáře Karlovy Vary - Plzeň - České Budějovice. Bylo mi řečeno, že Američané budou muset dodržovat dohodu se Sověty," pokračoval Janoušek ve svých vzpomínkách. „Náčelník operačního oddělení mi ukázal hlášení generála Pattona, které obsahovalo dosažení čáry u Rokycan, tedy před určenou linií. Současně mi předložil rozkaz, který je právě odesílán Pattonovi, aby své jednotky stáhl na dohodnutou linii. Současně mi bylo řečeno, že jako linie bombardování (linie bombardování pro taktické letectvo ve spolupráci s postupem pozemních armád) je dohodnuta čára řeky Labe a Vltavy. Jako voják a velitel jsem respektoval a cítl povinnost Američanů neporušit dohodu..."

Patton musel zůstat stát v Plzni a českoslovenští letci z Manstonu také neodletěli. Pozdější různé publicistické prameny, mluvící o tom, že vzlétli a těsně před cílem se museli vrátit, se nezakládají na pravdě. Autoři zřejmě částečně čerpali z anglických novin, které přinesly následující novinářskou kachnu: „Česká stíhací peruť RAF vzlétla včera naposled z letiště stíhacího letectva RAF ve Velké Británii a odletěla zpět do své vlasti. Stíhací piloti odletěli ve stejných letounech Spitfire, ve kterých bojovali ve všech hlavních leteckých bitvách už od Dunkirku. Pozemní personál je následoval v přeplněné Dakotě...

Následné uzavření příměří bylo československými stíhači v Manstonu přijato velmi střízlivě, každý byl negativně ovlivněn zrušením odletu. Za všechny to později vyjádřil jeden z nich: „Není důležité, co jiní lidé mysleli v té době, nebo i dnes si mohou myslet o důležitosti naší - nutně omezené - účasti v bojích nad Československem na konci války. Pro nás by však naše účast znamenala velikou satisfakci za celou válku..."

I definitivní návrat československých pozemních a leteckých jednotek ze západní fronty a jeho ponižující okolnosti nesly pečeť politického boje o pozice v poválečném Československu. Všechny vozy Čs. samostatné obrněné brigády byly při návratu domů na demarkační čáře u Rokycan prohlédnuty sovětskými orgány a brigáda, která 28. května defilovala Prahou, neměla jeden jediný ostrý náboj. „Prevence nebo politicky motivovaná záměrná urážka, demonstrující čs. vojákům a politikům, kdo je skutečným pánem v zemi?" ptá se Karel Kaplan ve své Zprávě o organizovaném násilí. Ani českoslovenští letci ve Velké Británii to neměli se svým návratem nikterak lehké. Zůstává historickou skutečností, že sovětské orgány jim jejich návrat do vlasti povolily až po třech měsících po skončení války. Teprve 13. srpna 1945 mohli být uvítáni na pražské Ruzyni. Někteří z nich ještě po létech s hořkostí vzpomínají, jak při jejich příletu do Ruzyně seděli sovětští stíhači na tomtéž letišti v kabinách svých stíhaček v hotovosti - bylo čtvrt roku po válce...

Jiří Rajlich, Jiří Sehnal
Foto sbírky autorů

O VOJÁCÍCH

Prezident ČR V. Havel vyznamenal Řádem Bílého lva syna legendárního velitele 3. americké armády. George Patton ml. se v r. 1945 podílel jako poručík na osvobození Plzně.--Jiří Mucha /1915-1991/ byl synem slavného malíře Alfonse Muchy /1860-1939/. Byl za války v Anglii jako letec, ale víc času ztrávil jako válečný zpravodaj. Málo se ví, že byl v 50. letech 3 roky vězněn. Jeho nejznámější prací je "Oheň proti ohni", 400 stran.--Švýc. "Zpravodaj" dokončil sérii článků z pera I. V. Nábělka "Vojsko v SNP-trocha historie". Hlavní aktéři /gen. Viest, gen. Golián, škpt. Krátký, V. Pauliny/ zahynuli v rukou Němců/. Jiné pronásledovali v 50. letech komunisté /major Žingor byl popraven, mjr. Milan Vesel, plk. Miloš Vesel a plk. MUDr. L. Nábělek a jiní vězněni/. Gen. MVDr. Mikuláš Ferjenčík, R. Fraštacký a Mirko Vesel odešli v r. 48 na západ.--V Prostějově vzpomněli gen. Fr. Kravárka /10. 9. 1889-24. 5. 1943/, baťovce, ruského legionáře, profesora taktiky v Hranicích a posledního velitele 6. hanáckého pluku v Olomouci. Za účast v Obraně národa byl Němci popraven.--Plk. Hanuš Pressburger /Skotsko/ se promoce prez. Havla na universitě v Glasgow neúčastnil, ač to bylo jeho přáním. Neozval se prý včas a vedení ČSOL v Londýně na něho zapomnělo.--P. Šrámek /Kpt. Bartoše 410, 530 09 Pardubice/ s přáteli vydal zajímavou knížku "Když zemřít, tak čestně". Týká se osudných zářijových dní v r. 1938, kdy na hranicích stálo přes jeden milion mužů ve zbrani, aby bránilo ČSR. Dokumentuje tehdejší postoj dr. H. Ripky, gen. Prchaly, gen. Krejčího a jiných.--Tom Flowers byl géniem v šifrování v Bletchley u Londýna. Zlomil šifry Němců. Zemřel v Londýně ve věku 94 let.--Gratulaci vydavateli t. l. z Austrálie poslali váleční veteráni K. Procházka, K. Herman, R. Svoboda, L. Ostrý, J. Koloušek, F. Pazdera, M. Kratochvíl. F. Turjanic a A. Opálka.--"Hlubocký Zpravodaj" měl články o třech ruských legionářích. Jsou to: por. Jan Slepička, střelec F. Kudláček a střelec Jan Markes. Jejich jména jsou na pomníku padlých z I. války v Hluboké.--Cest. kancelář Praděd, Valová 2, 789 01 Zábřeh, pořádá zájezdy po záp. Evropě s návštěvou voj. muzeí, bojišť a pod.--Dr. Karel Šrámek s paní navštívil bojiště u Dunkirku a několik voj. hřbitovů v Belgii. Položil květiny k hrobům legionářů v Cognacu a Jarnacu.--V Brookwoodu byl uložen popel Vlad. Nájemníka.--Velitel letectva ČR gen. Lad. Klíma dostal ve Washingtonu Řád "Legion of Merit".--Býv. PTP-áci mají všude dobrý kontakt s armádou. Na 60.000 místo voj. služby muselo do dolů a pod.--Zemřela Líba Reifová, 76, sestra Fr. Adámka, co byl na čs. známkách a padl u Tobruku.--Plk. Josef Kulich, 80, přednášel kadetům ve Vyškově. List "Profil" přinesl také projev plk. Karla Vaška, který byl u Tobruku. Tam měli naši na 100 padlých a 200 raněných.--Gen. Šedivý/náčelník gen. štábu/ míní, že školy v SSSR by neměly vadit v kariéře: "ne všechny byly zaměřeny ideologickým způsobem!" /Diskuse začala kolem gen. J. Nekvasila/.--Hledá se Harry Sojka.--Plk. F. Bobek z Okr. voj. správy v Chrudimi vydatně pomáhal při nedávných akcích u opevnění Bouda a Cihelna u Králíků.--Brzy po osvobození K. Varů vynikli tam tři lékaři: Jiří Kovařovič, Andrej Fried a Julius Friedman.--Mír. Frkal žije v USA.--Několik set armádních vozidel TATRA 813 GRAD /nosičů raketometů/ opustilo ČR jako náhradní díly. Kam? Do sev. Koreje, Číny a na Slovensko.--Vyšla kniha F. S. Chapmana "Džungle je neutrální". Autor bojoval za japonskými liniemi, ač byl jinak spisovatel a horolezec.--Od r. 2000 bude mít ČR podle ministra obrany Vetchého jen jednu vysokou vojenskou školu: v Brně. Ve Vyškově a v Hradci jsou při nejmenším rozezleni. /Překvapením je, že se má stěhovat i vojenská lékařská akademie v Hradci Králové./--Býv. mistr v boxu Eda Hrabák zemřel v Anglii 22. 9. 98.--Americký team byl v Praze a pátral po informacích o Američanech zajatých v Koreji a ve Vietnamu. Měli mezi nimi být i muži českého původu.--Prez. Havel řekl, že ČSR se měla v r. 38 Německu bránit.--Tonda Částka nám z Anglie sdělil, že 13. 9. 98 zemřela jeho manželka Betty, 71. Po téměř 55ti letech šťastného manželství. Upřímně kondolujeme.--Poslanec V. Holub oslavil 8. 8. "89".--Zpravodajský gen. Karel Procházka má novou adresu: Školní 928, 252 30 Řevnice. Je to blízko Prahy a je spokojen.

Sloužil v cizinecké legii

Jiří Kratochvíl

Josef Laštovka, přezdívaný slabeckými spolužáky "Šťovík" oslavil 21. února 1998 sedmdesáté narozeniny a to v městečku Gironville s/Essone ve Francii. Francouzské přísloví praví, že mládí žije z naděje a stáří ze vzpomínek. Náš krajan má opravdu na co vzpomínat.

Část svého dětství prožil v rodné vesničce Cep u Třebonč v péči babičky, neboť jeho matka byla zaměstnána daleko ve Zhoři u Rakovníka, na místním velkostatku byla tak zvanou panskou kuchařkou. Sezná mila se zde a provdala za pana Krejzu, pokrývače z Krakovce. Manželé se usadili v Rousínově v rodném domku operního pěvce Karla Buriana. Po ukončení obecné školy se Josef přestěhoval k matce a nevlastní se stře Květě do Rousínova. Z Rousínova chodil na měšťanku do Slabcc. Proti své vůli se vyučil pokryvačem u svého nevlastního otce. Toužil se stát malířem. Vzorem mu byl Václav Nováček, malíř a restaurátor obrazů, bydlící na rousínovské faře. Sem se chodil Josef učit malovat.

Osud však rozhodl jinak a Josefovi do ruky svěřil namísto štětce pušku. Po únorovém puči roku 1948 se počátkem dubna pokusil se svým rakovnickým kamarádem překročit západní hranice státu. Oba byli zadrženi v obci Borová Lada u Prachatic a vzati do vazby. Trestní stíhání se proti nim naštěstí zastavilo a byli propuštěni na svobodu. Přesně za tři měsíce dne 16. září se Josefovi opakovaný útěk podařil a dva roky živořil v utečeneckém táboře nedaleko Norimberka. V roce 1950 s celou řadou českých chlapců vstoupil do Francouzské cizinecké legie a podepsal smlouvu na pět let. Prošel tvrdým výcvikem nedaleko Marseille a po jeho ukončení odeplul do bývalé Francouzské Indočiny - do Vietnamu.

Vietnam byl v letech 1940-45 okupován Japonskem a poté byla severní část s komunistickou vládou prohlášena Vietnamskou demokratickou republikou. Jižní část země s názvem Republika Viet Nam byla pod "dohledem" Francie. Od roku 1946 do roku 1954 zde probíhala válka o ovládnutí jižního Vietnamu severními komunisty. Boje vyvrcholily o pevnost Dien-Bien-phu. Francouzi kapitulovali 7. května roku 1954. V válce padlo 50 tisíc francouzských vojáků, včetně příslušníků cizinecké legie. Josef po příchodu do Vietnamu hlídkoval na železnici a ve městech za poměrně relativního klidu. Později byl nasazen do přímých bojů proti Hočiminově armádě a toto "peklo" přežil bez zranění.

Po odchodu Francouzů z Vietnamu dostal jednoroční dovolenou. Po dovolené se cizinecké legii upsal na dalších pět let. Byl poslán do Afriky, kde se bojovalo proti alžírským povstalcům. Četa, které velel, byla v noci přepadena a Josef byl zasažen několika střelami, z nichž jedna mu uvízla v páteři. Letecky byl přepraven do pařížské Invalidovny, největší francouzské nemocnice. Byl několikrát i operován a dlouhodobě léčen. Výsledkem byl bohužel invalidní vozík. S tímto postižením se Josef vyrovnal, koupil si auto a v něm procestoval všechny kouty Francie se svou ženou Luisou, se kterou se seznámil za svého pobytu v nemocnici, kde pracovala jako ošetřovatelka. Josefův sen být malířem se nesplnil, nejspíš jej uskuteční až jeho syn Cyril, který studuje na pařížské akademii umění.

Slovenský původ se v armádě stává přítěží

P r a h a - Armádní velitelé slovenské národnosti nebo čeští důstojníci, kteří se v bývalém Československu oženili se Slovenkami, začínají doplácet na své příbuzenské vazby s dnes už cizinou. Mnohdy jsou to přitom velitelé, s nimiž se počítá i na vlivné posty.

Těmto lidem nyní jejich nadřízení naznačují, že zřejmě neuspějí při bezpečnostních prověrkách, které budou mimo jiné zkoumat i styky vojáků s cizími státními příslušníky a zjišťovat, zda s nimi udržují "soukromé nebo těsnější" vztahy.

I když velení armády nepopírá, že v jednotlivých případech mohou být důstojníci se slovenským původem omezováni v postupu, důrazně se od podobných praktik distancuje "Takhle jednají jen hlupáci, kteří si kryjí za každou cenu záda - prověřím si to," přislíbil náčelník generálního štábu Jiří Šedivý. Avšak nehledě na generálovo ujištění, narůstají v armádě případy, kdy důstojník kvůli slovenské nebo maďarské národnosti opouští svou funkci. "Oznámili mi, abych si přivezl maminku ze Slovenska do Čech, pokud chci zůstat u vojenského zpravodajství," protestuje důstojník maďarské národnosti. Nejen on považuje tento postup armády za diskriminaci. Kvůli dalším možným potížím si však nepřeje zveřejnit jméno.

Odmítnut byl i podplukovník generálního štábu, jenž dříve sloužil v průzkumné jednotce na Moravě a nyní by se k ní chtěl vrátit. "Bohužel - je nám líto," dozvěděl se bez uvedení příčin, proč byl ze skupiny uchazečů vyřazen. "Až druhý den mi kamarád ze štábu brigády řekl, že vadí moje rodina na Slovensku, kterou navštěvuji a budu samozřejmě i dál navštěvovat," stěžuje si podplukovník.

Bezradný je i jeho kolega z generálního štábu, kde zastává vlivný post. "Jen se domýšlím, co se mnou po bezpečnostní prověrce bude. Jeden syn má českou státní příslušnost a druhý slovenskou. Lidé by přece neměli doplácet na to, že se Československo rozdělilo," míní plukovník.

Juraj Pavlík z velení vzdušných sil naopak potíže nemá: "Nedávno jsem dokončil studia na škole generálního štábu, takže soudím, že můj slovenský původ nevadí, abych i dál zastával vysoký post u protivzdušné obrany."

Příbuzné na Slovensku má dokonce i generál Šedivý. "A co mám, proboha, dělat - zastřelit je?" zeptal se v žertu. Generál zatím neví o případech, kdy příbuzenské vztahy se Slováky ničí lidem kariéru a rozvracejí možná i rodiny. "Pokud je to ale pravda, opět je někdo papežštější než papež," řekl zaraženě Šedivý.

On sám je zastáncem citlivého posuzování příbuzenských vztahů českých vojáků se Slováky: "Národní bezpečnostní úřad (NBÚ) by měl vzít v úvahu, že jsme žili ve společném státu. Proč tedy dělat věci z toho, že má někdo maminku v Bratislavě." Něco jiného ovšem podle generála je, pokud by například švagr Šedivého zastával v cizině významný zpravodajský post - lhostejno, zda na Slovensku nebo v Británii. "Pak bych asi musel křeslo náčelníka generálního štábu opustit," přiznal generál.

Emoce kolem prověřování osob, jež budou mít přístup k tajným informacím a mají přitom příbuzné v zahraničí, uklidňuje ředitel NBÚ Tomáš Kadlec. "Pokud má někdo půlku rodiny v cizině a ve všech ostatních bodech bezpečnostních požadavků bude vyhovovat, projde bez problémů," ujistil. Další vysoký důstojník vnitra dodal: "Nebudou žádné nové norimberské zákony. Bylo by nesmyslné diskriminovat celé skupiny lidí jen proto, že se narodili nebo vyrůstali v zemi, která je dnes cizinou."

Československá armáda byla zřejmě jako jediná státní instituce důsledně federální. K jejím zvláštnostem patřilo například to, že většina vojenských škol se nacházela na Slovensku. Jejich čeští absolventi se tedy zpravidla ženili se Slovenkami. Podle předlistopadových pravidel dostávali naopak slovenští důstojníci umístěnky do Čech, kde většinou zapustili kořeny.

VÁCLAV BARTUŠKA,
MFD 7/10-98 JAN GAZDÍK

V severoafrických dunách bojovali naši vojáci

KATEŘINA KRAUSOVÁ

Osm stovek československých vojáků přijelo před sedmapadesáti lety do libyjského přístavu Tobruk, aby i tam, v severní Africe, bojovali v řadách spojenců proti německým a italským fašistům za nezávislost naší republiky. Mezi nimi byl také tehdy pětadvacetiletý poručík Emil Konopásek z Brna, který velel spojovací četě.

Republiku opustil Emil Konopásek krátce po mobilizaci. Odešel tehdy do Polska a pak do Ruska. Odtud odjel v roce 1940 na Střední východ, kde se stal příslušníkem 11. československého pěšího praporu - Východního. Ten byl po bojích v Sýrii a severní Africe nasazen právě do Tobruku. „Když jsme území obsazovali, mysleli jsme si, že tam budou bunkry a kryty. Našli jsme jen poušť. Byly to tvrdé boje, protože Rommel chtěl Tobruk srazit za každou cenu. Přístav byl pro něj zásadním místem pro další cestu k Suezu," říká dvaaosmdesátiletý generál Konopásek.

Kromě stálé nepřátelovy palby museli však českoslovenští vojáci čelit také nezvyklým přírodním a povětrnostním podmínkám. „Když nastala pouštní bouře chamsín, bylo to jako u nás mlha. Viděli jsme tak na tři kroky. Mikroskopický písek se nám usazoval úplně všude, sliznice nám od něho popraskaly. Říkalo se tehdy, že když Arab v chamsínu zabije manželku, je osvobozen," vzpomíná generál. Našim vojákům však nestačilo chránit se jen před útoky nepřátel, ale museli také čelit rozmarům přírodních živlů. V písečných dunách je totiž za jejich několikaměsíčního působení v Tobruku zastihly i deště. „Kolem 15. listopadu najednou začalo pršet. Nádherně modrá obloha zešedla a jako by ji někdo prořízl, spadlo obrovské množství vody. Zákopy přetékaly. Jeden chlapec se utopil. Museli jsme ven, ať si nepřítel dělá, co chce. Němci se zachovali stejně. Tehdy jsme na sebe nestříleli," vzpomíná bývalý velitel tobruckých spojařů.

Jak dodává, rozkazy jejich velitele generála Karla Klapálka pamatovaly také na každodenní ochranu před škorpiony a bodavým hmyzem. „Každý musel své prádlo ráno vyklepat. Stalo se, že voják našel škorpiona v rukávu a ten ho bodl. Komáry jsme byli zdecimováni více než bojem. Bylo proto nařízeno, že se alkohol mohl pít až po osmé hodině večer a po západu slunce jsme museli kraťasy vyměnit za dlouhé kalhoty," vypráví Emil Konopásek.

Do libyjského Tobruku se bývalý velitel spojovací čety po válce již nevrátil. Přesto na něj nepřestal vzpomínat, a jak říká, rád by se tam znovu podíval. „Hned bych tam jel." Někdejší voják se ještě svěřil, jak je rád, že i mezi dnešními mladými lidmi se najdou takoví, kteří jsou ochotni vydat se po stopách československých zahraničních vojáků do libyjské pouště. Měl na mysli účastníky vzpomínkové expedice TOBRUK '98, která se z Brna na cestu vydala právě před týdnem. „Držím jim palce a v duchu jsem s nimi," dodal Emil Konopásek.

Zmínili jsme se už, že 23. června t. r. zemřel v Prešově gen. ing. Ignác Syrovátka - na obrázku první vpravo. /Vedle něho je Pekárek a pak Miklánek./ Ignác byl na frontě ve Francii a v Anglii sloužil u 2. praporu. Pak byl poslán do Ruska a a v rámci parabrigády se účastnil SNP. Vzorný voják.

O PARAŠUTISTECH

K níže uvedenému článku "Cesty domů": býv. p. učitel K. Gottwald byl v létě r. 1991 překvapen, když jsem k němu přivedl G/C Rona Hockeyho, v parádní uniformě RAF. Když se vzpamatoval z překvapení, požádal jsem p. Gottwalda, aby nás zavedl o pár domků dál, k desce na počest velitele para-skupiny SILVER A, kpt. Alfréda Bartoše. -- Kpt. Rudolf Pernický, velitel skupiny TUNGSTEN, byl shozen 21. 12. 44 s L. Musilem u Kutné Hory a přešel s obtížemi do Stučnice u Nového Města na Moravě, kde se ukryli v pensionu C. Musila a navázali spojení s Radou 3.. Tato organizace měla od léta 44 kontakt s Němcem H. Lutzem z továrny Walter v Jinonicích. Od něho získala informace o německé ústředně v Döberitz-Wansee u Berlína, provádějící hlásnou službu o náletech spojeneckých letadel nad územím Říše. Navíc se podařilo zjistit, že ve štábu RAF pracuje německý špion, který podával krátkovlnou vysílací stanicí zprávy o počtech, cílech náletů a startech spojeneckých letadel této ústředně. Tím byly vysvětleny stále se zvyšující ztráty RAF a USAF. Situace se výrazně zlepšila, když byl německý agent likvidován a RAF bombami vyřadilo německou ústřednu u Berlína, použitím letadel typu Mosquito. -- Když se do rukou Gestapa dostal V. Lepařík ze skupiny GLUCINium/vinou agenta Gestapa V. Smrčky/, uvěznili ho v Terezíně. Ve zubožením stavu ho tam objevil jeho přítel z dětství a z armády škpt. Ludvík Marek. S pomocí svých známostí jej vyreklamoval na celu č. 40, ke stavebnímu komandu, kde setrval až do 28. dubna 45. Ten den byli v Terezíně popraveni dva muži. Jeden z nich pod jménem Vítězslav Lepší. To byl velitel GLUCINIA. Jeho tělo bylo 3. května dopraveno do krematoria při dole Richard v Litoměřicích. -- Na jihových. Moravě se koncem roku 42 skrývali L. Cupal ze skupiny TIN a V. Lukaštík ze skupiny INTRANSITIVE. Podařilo se jim přerušit koleje na trati Břeclav-Přerov. Tím na sebe upozornili Gestapo a oba ztratili život. Již za války vzniklo podezření, že na odhalení především Lukaštíka nesou vinu manželé Bláhovi z Popovic, kde bydlela za války Lukaštíkova matka Anna Kočvárová. Popovicím se z toho důvodu vyhnula skupina CARBON. Po válce byli manželé B. zatčeni, usvědčeni ze spolupráce s konfidetem Gestapa K. Gamberským, odsouzeni k smrti a popraveni. Po listopadu 89 se zjistilo, že závažnou roli při odhalení Lukaštíka sehrál konfident ostravského Gestapa Jan Cwirz. Ten se však koncem r. 44 "pojistil" tím, že kontaktoval příslušníky sovětské rozvědky AVANTGARDA, přešel na druhou stranu a přesídlil do SSSR. Pro kriminální delikt byl v r. 1954 vyhoštěn do ČSSR, v Ostravě za svou válečnou práci pro Gestapo vyšetřován, odsouzen a 15. 10. 1954 popraven. -- Na domě u Strouhalů v obci Hrušky u Břeclavi byla nedávno odhalena deska na počest para-skupiny CLAY-EVA /A. Bartoš, Jiří Štokman, Čestmír Šikola/. Byli při tom: Josef Bartoš, autor vyjímečné knížky "Kam kráčí česká republika?" Fr. Straka, mecenáš Fr. Létal a Jan Beneš /92/. -- Mjr. Ant. Bartoš, MC, žije v New Yorku a má potíže s retinou. Obětavě se o něho stará jeho věrná manželka M. Bartošová. -- Třídílný TV dokument o parašutistech skupin CALCIUM, CARBON a CLAY, pod názvem "Cesta do tmy" dávali v Praze, na č. 2. -- Podle gen. A. Petráka byl nejsurovějším dozorcem na Mírově v 50. letech "Mongol".

Karel Gottwald, Sezemice:

ZPRÁVY KLUBU PŘÁTEL PARDUBICKA

CESTY DOMŮ

27. října 1941 se sešlo v pracovně přednosty II. odboru MNO v Londýně plk. F. Moravce sedm čs. vojáků. Mimo plk. Moravce tam byli ještě zpravodajci mjr. Josef Strankmüller, škpt. Šustr, pilot P/O RAF Anderle a parašutisté npor. Alfréd Bartoš, rtm. Josef Valčík a svob. Jiří Potůček. Pro tři posledně jmenované měla být tato schůzka poslední instruktáží před zahájením operace SILVER A, pro níž byli speciálně cvičeni. Na závěr této instruktáže byli pak aktéři představeni ministru národní obrany exilové vlády gen. Ingrovi.

S plk. Moravcem se parašutisté setkali ještě 29. října při obědě. Moravec se s nimi rozloučil vojácky stručně, bez sentimentu:

„Dnes odjíždíte. Můj šestý smysl a přesvědčení mi říká, že to dobře dopadne. Závěr pocitů z vykonaných příprav je naprosté přesvědčení o zdaru akce. Váš úkol je velmi vznešený, mimořádně důležitý a zodpovědný. Znovu zdůrazňuji, že chytrost, prozíravost a opatrnost jest více na místě než divadelní hrdinství.

Doufám, že Vás 4., 5. a 6. listopadu uslyšíme a tím bude účelu dosaženo. Roli, kterou hrajete, není role malá, je to historie, to si dobře uvědomte.

Vaše požitky a služební postup Vám jdou dále. Chceme tím demonstrovati, že Jste naši lidé, dočasně exponovaní na důležitém místě mimo Velkou Britanii, kdé jest naše armáda.

Přeji Vám, a to kvůli sobě i kvůli Vám a celé naší věci, hodně štěstí. Na shledanou!".

Týž den v 18 hodin měli parašutisté odletět do protektorátu. Měli, ale neodletěli - zabránilo jim v tom špatné počasí. Odlet byl odložen na příští den, ale ani 30. října ze stejných důvodů letadlo nevzlétlo, a parašutisté se znovu vrátili na svoji základnu STS-2 (Zámeček Bellasis). Do třetice se parašutisté objevili na letišti v Newmarketu 3. listopadu. I tentokrát byl poradě všech zainteresovaných let opět odložen.

Až 7. listopadu v 18.10 hodin se odlepil zastaralý bombardér Whitley 138 RAF s českou posádkou kapitána P/O Anderleho od startovací dráhy. Těžko kdo je asi schopen vylíčit pocity jak parašutistů tak i letců, kteří při tomto letu poprvé mířili poprvé nad svou okupovanou vlast. Letoun minul belgické pobřeží, u Mainzu přelétl v silné protiletadlové palbě Rýn. Díky mistrovství pilota proletěl nebezpečným pásmem bez poškození a po 22. hodině dolétl do prostoru jižně od Prahy, ve kterém zuřila silná sněhová bouře. Vysazení parašutistů bylo nemožné a proto po poradě kapitána letadla s dispečerem škpt. Šustrem se letoun otočil zpět. Nad Darmstadtem shodil dvě bomby, původně určené pro rafinérii v Kolíně a po téměř jedenáctihodinovém letu přistál na letišti Honingtonu s téměř prázdnými nádržemi. Parašutisté byli celou dobu letu doslova vmáčknuti v nevelkém nevytápěném prostoru bombardéru. Po přistání museli být z letadla vyneseni a dopraveni na zámeček Bellasis.

Tam čekali na další úplňkovou noc. Vhodná doba nastala 30. listopadu. Stejný letoun se stejnou posádkou i se stejnými pasažéry odstartoval z newmarketského letiště. Posádka letadla tentokrát nebyla úspěšná v navigaci. Zabloudila a po necelých deseti hodinách letu přistála s vyčerpanými parašutisty opět na své základně.

6. prosince odjeli parašutisté z Bellasis na letiště k dalšímu pokusu o odlet. Opět marné a zbytečnou cestu absolvovali i 8. a 9. prosince. Nervy parašutistů musely být po osmi neúspěšných pokusech napnuty k prasknutí. Vedení operace proto po dalším neúspěšném pokusu 10. prosince (let byl odvolán už v poledne) rozhodlo, že další pokusy budou odloženy na pozdější dobu. Rozhodlo také, že všichni tři parašutisté odjedou alespoň na pár dní na venkov, aby se zotavili z nepřetržitého stresového stavu. Před odjezdem se zúčastnili v Londýně společné večeře s anglickými důstojníky a navštívili divadelní představení. Z Londýna odjeli 16. prosince a vrátili se 23. prosince. Na tento den je pozval přednosta II. odboru MNO na společný oběd, a přitom jim oznámil, že jejich operační pohotovost začíná už druhého dne 24. prosince 1941. Těžko říct, zda odpočinek a vánoční pohoda parašutisty uklidnila. Zbývaly jim už jenom čtyři klidné dny.

28. prosince 1941 večer na ně čekal na letišti Tangmere moderní letoun Halifax speciální 138. letky RAF s kapitánem F/Lt Hockeym. Ten ve 22 hodin odstartoval, aby dopravil na území protektorátu už nejen paraskupinu SILVER A, ale také paraskupiny SILVER B a ANTHROPOID. Teprve desátý pokus, dostatečně už popsaný v literatuře, byl tedy úspěšný.

Prameny:
SÚA Praha, fond 302-154-3
Rajlich, J. - Sehnal, J.: Českoslovenští letci u 138. speciální perutě (in: PLASTIK KITS REVUE 4/1991)

Karel Gottwald, Spálená 139, 533 04 Sezemice

O skautech

Z Paskova došla zpráva od Romana Teichmanna-STOPAŘE, výchovného zpravodaje obl. P. Bezruče: Letní tábory měly vynikající úroveň. 29. 8. se účastnil 2. Sněmu oddílu V. Fanderlika v Praze. Ota Gavenda-HARRY, účastník Jamboree ve Francii v r. 47, oslaví v r. 99 své 80. narozeniny. Ostravský 50. oddíl se sešel po 30ti letech v Paskově 17. 10. 98. -- Vyšla nová "Skautská stezka", 36 stran. -- F. Cigánek-ALBATROS pokračuje v Přerově obětavě ve skautské činnosti, vedle práce v jiných organizacích. /Jako první poslal gratulaci ke "skautsko-svazácké" svatbě red. t. l. -- "Čin" č. 4/98 přinesl kritickou poznámku po nedávném skautském sněmu, pod názvem "Je po /všem/ Sněmu..." -- Br. Cihlář se pokusil sestavit chronologii vycházení exilové "Stopy". Vycházela od r. 1949. Prosincové číslo v r. 1951 vyšlo v Torontě péčí M. Janečka-AKIHO. -- V Rokycanech oslavili 75. výročí založení skautingu. Pro hosty vydali brožuru v angl. jazyku. -- Ve Vsetíně proběhla akce "Skautská paměť." Duší podniku byl Ant. Šedlbauer. -- 2. Sněm oddílu V. Fanderlika pozdravil za zahr. letce ze západu plk. Jaroslav Chejstovský, člen zastupitelstva MO Praha 3. Hlavní raport měl vůdce Oddílu br. Ing. R. Brož-NESTLE. Adresa: Oddíl V. Fanderlika, Na Petřinách 294/60, 162 00 Praha 6. Oddíl má odznak, který vznikl v r. 49 v komunistickém koncentráku Rovnost na Jáchymovsku. -- Jar. Foglar dostal v nemocnici v Krči Cenu osobnosti od vydavatelství ASO. -- V býv. Palackého zákl. škole v Kroměříži byla úspěšná výstava o historii skautingu ve městě a okolí. Jedna vitrína byla věnována kanadskému skautingu. -- Parta tří skautů-seniorů: Toník Sum, Honza Písko a Karel Vaněk. Jiřímu Bayerovi vypadl prapor z ruky v r. 1997. -- Jar. Foglar píše v nemocnici novou knížku "Stínadla se bourají". -- Vodáci uspořádali tradiční lodní závod "Přes 3 jezy" na Vltavě v Praze. V ulicích Prahy "Hon na široka".

80. výročí kurýrní pošty českých skautů

1918
1998

ANTONÍN BENJAMIN SVOJSÍK

Zakladatel českého skautingu A. B. Svojsík byl profesorem tělocviku na žižkovské reálce. Když v roce 1911 ministerstvo kultu a vyučování doporučilo překlad Baden-Powellovy knihy „Scoutin for Boys", zkoušel podle ní některé hry a praktiky. Poznal tak, že skauting je něco víc než jen doplněk k tělocviku a vydal se tedy sám do Anglie za poznáním nové myšlenky. Rozhodl se pak o její uvedení do života i u nás, přeložil tuto první významnou knihu a ověřoval si postupně i poznatky z jejího studia, podnikal výlety do pražského okolí se skupinkou chlapců, přednášel o nové myšlence na středoškolském kurzu a roku 1912 vydal své slavné „Základy junáctví". A od žižkovské reálky pak také začalo první velké putování na tábor u Vorlovské myslivny. Teď už to šlo ráz na ráz. Roku 1914 je na ustavující valné hromadě spolku Junák zvolen prvním vrchním vůdcem, jak zněl tehdejší titul, rok nato rediguje první číslo časopisu „Junák" a 28. října 1918 stojí v čele českých skautů ve službách Národního výboru rodící se Československé republiky. Následují roky úsilovné práce, která vrcholí uspořádáním „Táborů slovanských skautů" - 1. Slovanského jamboree za účasti patnácti tisíc skautů a skautek. Roku 1937 se v čele naší třistačlenné delegace zúčastňuje posledního předválečného světového jamboree v Holandsku. V létě roku 1938 odjíždí do Sovětského svazu přesvědčit se o metodách výchovy mládeže v Komsomolu a v pionýru, ale z této cesty se vrací již nemocen. 17. září 1938 A. B. Svojsík umírá a tři tisíce skautů doprovází svého prvního vůdce - zakladatele na poslední cestě na Vyšehrad.

Na bývalé reálce na Sladkovského náměstí v Praze na Žižkově, kde prvně začal uplatňovat zásady skautingu, byla v září roku 1996 odhalena pamětní bronzová deska s jeho nadživotním portrétem.

Antonín Benjamin Svojsík se stal zakladatelem českých skautů a skautek, ale i zakladatelem české moderní výchovy mládeže, která se úspěšně uplatňuje dodnes.

Vl. Pechar

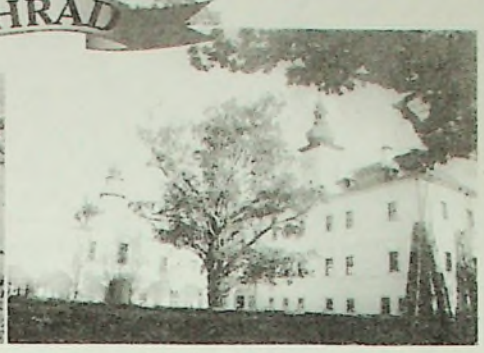
V listopadu 1997 oslavil br. Josef Cihlář po boku své manželky Dany své 70. narozeniny. V té době se zabýval ko-ordinací a stykem s exilovými skautskými činovníky, s cílem získání jejich osobních archivů. Adresa: J. Cihlář, Černokostelecká 87, 100 00 Praha 10.

Z České republiky

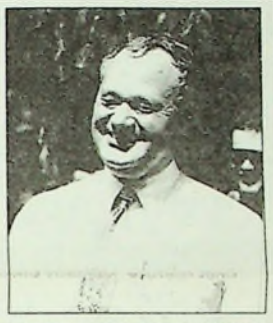
Dr. Josef Juza, ředitel Státního okresního archívu v Rychnově nad Kněžnou nám do archívu poslal 3 díly úctyhodného dokumentárního díla "Čs. legionáři okresu Rychnov n.K. 1914-1921", celkem 1300 stran. Je tam zmínka o mjr. R. Háskovi. Janečki je tam 6. --Přestavby v Baťově nemocnici ve Zlíně skončí v prosinci. t.r. Nově otevřené Baťovo šefcovské museum se těší značnému zájmu veřejnosti. --Na výstavě GASTRO v Pardubicích vévodilo perníkové srdce o váze 67 kg. --V. Havel vyznamenal různými medajlemi několik desítek osob. Z Kanady to byl prof. V. Fic, z Anglie Zd. Mastník. Obdařen byl také Jiří Pelikán, neblahé paměti. --Originál Radegasta zůstane na náměstí ve Frenštátě; replika bude na Radhošti. --V Chlumci n.C. je stále na stanici SNB deska na počest O. Kašíka, který přišel o život při setkání s bratry Mašínovými v r. 51. Jsou označeni jako "zákeřní nepřátelé socialistického řádu". --Městský soud v Praze zastavil prodej knihy "7 týdnů, které otřásly Hradem". Pro porušení etických norem. --Manželé Hladíkovi z Brna procestovali autem Skandinávii a byli nadmíru spokojeni, hlavně přírodou a lidmi. --Eva a Jarda Vohralíkovi oslavili v Hradci 45. výročí svatby. --Gymnasium v Holešově oslaví 100. výročí založení. Absolenti by se měli přihlásit S. Říčánkovi, Novosady 1563, 769 01 Holešov. --Karel Otčenášek odešel do důchodu jako arcibiskup. --Doporučujeme členství ve Spolku přátel Kunětické hory, Sukova 1260, 530 02 Pardubice. Tel. 040/513246. --V. Š. z Roztok by rád věděl zda žije býv. škpt. Bohumil Valtr. --Sdružení Češi Čechům má adresu: Vaníčkova, Blok A, 160 17 Praha 6-Strahov. Tel. 02-2051 3482. -"Zpravodaj" města Ivanovic na Hané, č. 2/1998, měl 48 stran zajímavých zpráv. Aktivním starostou je Slavoj Zvolský. --Švýcarská firma Ringier-Springer se stala vlastníkem "Lidových novin". --Ing. A. Kulheimová z Uh. Hradiště pokračuje v propagaci Luhačovic a poslala nám zprávu o Světovém kongresu balneologie, který se tam konal. --JUDr. Jiří Šetina napsal znamenitý článek "Jenom ne strach, jenom ne lhostejnost". Přimlouvá se mj. za utvoření antikomunistické strany a za skoncování s nesmyslnou nepolitičností býv. politických vězňů, která jim byla vnucena zvenčí. V článku uvedl také informaci, že v r. 90 byl ve svém bytě v USA agenty StB zastřelen býv. čs. rozvědčík mjr. Frolík, po té co vypovídal před americkým senátním výborem. /Jeho řídícím orgánem v FBI byl býv. dispečér válečných parašutistů plk. Jaroslav Šustr-Sustar. / Kopii Šetinova článku nabízíme váženým zájemcům./-- V Říční ul. č. 11 ukradl neznámý pachatel desku připomínající pobyt bratří Čapků v letech 1907-1925.. Byla z mědi. Na Stráži u Dobříše měli zdařilý Den pejsků. Přišli všichni teriéři a la Dášenka ze širokého okolí. --V Pardubicích zemřela známá malířka Věra Vovsová, 86. --Za redakce PhDr. Jiřího Kotyka a s pomocí J. Janiše a Ing. V. Kočvary vyšel "Pamětní sborník k novému odhalení sochy TGM 28.10.1998 v Pardubicích", 48 stran. Není tam zmínka o příspěvku zahr. pobočky "Klubu přátel pardubicka". Zajímavý byl článek V. Kodeta o odstranění sochy TGM Němci v dubnu 1940. --Slováci potřebují visa i do Irska. --Obyvatelé na Zlínsku vlastní legálně přes 8.000 zbraní. --Oběti nacismu dostanou během 10ti let 90 milionů Kč od Správní rady česko-německého Fondu budoucnosti. Prohlásila to mluvčí Fondu Dagmar Burešová. --Kavanovým náměstkem v min. zahraničí se stal Martin Palouš. --Tvrději budou postiženi úplatkáři. V tom směru pracuje pilně poslanec Zd. Koudelka. --Byl ustaven Knižní Klub, c/o Ph-Dr. Jiří Kolečko, V Jámě 1, 111 21 Praha 1. --V pořadu CNN o Janu Masarykovi vystoupil jeho býv. tajemník JUDr. Antonín Sum, dlouholetý vězeň čs. komunistů v 50. letech. Seriál o studené válce má 24 dílů. --Fr. Čanda se stal členem prestižní Evropské vědecké rady léčitelů. Adr.: Jelenice č. 6, 277 31 Mělník. Tel. 0206-625 780. --Jiří Kovařík, Dělnická 2435, 735 06 Karviná, ovládá výpočetní techniku a kompjútry. Hledá kontakt v Kanadě či USA. --M. Zeman prohlásil, že většina novinářů jsou "hlupáci, amatéři a zkorumpovaní lidé". Doporučil straníkům číst "Právo". -- Česká filharmonie koncertovala úspěšně v Japonsku a v Malajsku. --Rusové kupují v K. Varech dům za domem. --Británie neplánuje zavést visa pro občany ČR. --Ve Vsetíně odhalili památník obětem holocaustu. --V čele prestižní Světové lékařské asociace stanul český lékař-prof. Jaroslav Blahoš. Je odborník na osteoporózu a pracuje v Ústřední vojenské nemocnici v Praze. Asociace má 8 milionů členů.

Snad vůbec první, který si přál, aby paní M. Albrightová se ucházela o pozici presidentky České republiky, byl MUDr. J. Žák, rodák z Kojetína a dlouholetý rezident Curychu. To ještě nevěděl, jak populární je tato dáma v Podorlicku, specificky v Letohradu a okolí. "LN" šly tak daleko, že napsaly: "Madlenka je naše" a přinesly dokumentární článek o pohnutých osudech její rodiny. Doložily dokonce, že paní Albrightová je příbuznou filosofa Erazima Koháka. Když nedávno navštívila Letovice, vytiskl místní knihkupec už pohlednici s jejím portrétem. Svědčí to o podnikavosti a důvtipu obyvatel východních Čech..

Ráda bych si dopisovala ANGLICKY s osobou, jež je ochotna mi vypomoci při učení angličtiny. Studuji dálkově obchodní akademii a ráda bych úspěšně dokončila i jazykovou část studia. Vážní zájemci a zájemkyně pište na adresu: Paní Helena Šoustalová, Knínická 141, 664 81 Ostrovačice, Czech Repulic, Europe.

VYSOKÉ MÝTO/ **Již dvě funkční období je ve starostenském křesle na vysokomýtské radnici usazen Bohuslav Fencl. Řadou občanů oslavován, některými kritizován. Také o tom je ale místní politika, do které lidé vstupují dobrovolně a obvykle s těmi nejlepšími úmysly. Za prvořadé si starosta a jeho spolupracovníci stanovili rekonstrukci objektů po Sovětské armádě a dekontaminaci vody a zemin. Tento záměr se jim zcela určitě podařilo realizovat. „Zabývali jsme se řádově dvěma sty objekty a jen tři z nich nejsou dosud dořešeny", říká starosta. Má přitom na mysli dům, který zakoupil Ing. Hartman, bývalý kinosál, dnes v majetku pana Richtera a objekty na náměstí T.G. Masaryka společností Ligma a 3C.**

Za jidáši do Pardubic

MIROSLAV TYRLÍK

Od 1. září 1997, kdy byly na speciálním pracovišti ministerstva vnitra v Pardubicích zpřístupněny svazky bývalé Státní bezpečnosti, nahlédlo do svých spisů na tři sta osob. Podle vedoucího střediska Václava Slejšky nikdo zatím nedostal infarkt ani neomdlel překvapením nad zjištěním, co a kdo na ně donášel. Už krátce po listopadu 1989 si totiž každý mohl na seznamu konfidentů vydaném Necenzurovanými novinami vyhledat toho „svého". Přesto jde o čtení nadmíru napínavé i zábavné, zvláště při luštění konfidentské kryptomluvy.

Ačkoliv řada sledovaných o svých donášečích věděla, teprve při listování ve svazcích zjišťuje rozsah morálního marasmu, který svým občanům naočkoval Husákův socialismus. A zdaleka nešlo vždy o spolupráci vynucenou, jak dokládá případ polistopadového šéfredaktora jednoho z transformovaných komunistických deníků. Byla to náhoda, že se po sametové revoluci dostal na post šéfa novin jeden z nejaktivnějších spolupracovníků StB, který prokazatelně, jak nyní vychází ze svazku najevo, donášel tajné policii se zlým úmyslem a vědomě uškodil lidem? Anebo to byl předem promyšlený tah Státní bezpečnosti, který jí měl zajistit bezstrestnost a vliv i v polistopadovém režimu?

Zpřístupněním svazků se do podivuhodného světla dostávají i další případy. Krátce po listopadu 1989 vydalo ministerstvo vnitra negativní lustrační osvědčení řadě lidí, které kromě proskribovaného seznamu, usvědčovaly je i jiné důkazy. Negativním nálezem, podepsaným tehdejším ministrem vnitra Čermákem se například ohánělo i jistý exulant. Jen málo jeho známých vědělo, že před svou emigrací podepsal Státní bezpečnosti dokument, jenž přivedl do maléru mnoho osob. Kdo z postižených chce, může dnes nad spisy v Pardubicích vážit jeho vinu.

Do Pardubic ovšem jezdí i bývalí udavači. Ze zvědavosti, kolik z jejich morálních poklesků zůstalo zaznamenáno černé na bílém. A to je i smyslem zpřístupnění svazků bývalé StB. Lidé by měli vědět, že jejich konání není zapsáno jen u Pánaboha.

Němečkovi Mašínové: sága rodu i obžaloba dneška

Historie každého národa se skládá z osudů milionů jeho členů, ale zvláště pak těch, kteří vystoupili z bezejmenného davu a snažili se - kupříkladu - bojovat za jeho práva, byť věděli, že jim jde o zdraví a životy. Z takových se pak rodí hrdinové. Během čtyřiceti komunistických let se směli stávat hrdiny pouze levicově orientovaní lidé. Ostatní měli být z paměti národa vymazáni. V mnoha případech se to bohužel povedlo. Teprve nyní historici tyto neprávem zapomenuté hrdiny vracejí opět na scénu. A není náhodou, že často jsou to historici mladí, nezatížení. Jedním z nich je Jan Němeček (ročník 1963). V knize Mašínové - zpráva o dvou generacích připomíná osudy dvou generací rodu Mašínů: první, která bojovala za druhé světové války proti nacistům, i druhé, jež se vydala na válečnou stezku proti komunistům.

Podplukovník Mašín patřil do slavné trojice odbojářů-důstojníků, kterým Němci říkali Tři králové (jejich osudy - myslím, že v poněkud zkarikované podobě - v minulých týdnech ukázala ve stejnojmenném seriálu Česká televize). Na základě důkladného studia archivů Němeček kriticky rozebral a popsal životy všech tří důstojníků - Josefa Mašína, Josefa Balabána a Václava Morávka, stejně jako jejich statečného, dodnes opomíjeného přítele a spolubojovníka Ctibora Nováka. Mašín a jeho kamarádi se snažili nelehký život v ilegalitě zlehčovat různými žertíky, občas si hráli na haury a zbytečně riskovali. Po zničení této trojice samozřejmě postihla nacistická zvůle i členy jejich rodin. Je obdivuhodné, jak to všechno Němeček na poměrně malé ploše dokázal vystihnout - i když jsou v knize místa, kde by si čtenář přál, aby autor příběh rozvedl ještě víc.

Po popraveném Mašínovi zůstala manželka a děti. Dva jeho synové se na přelomu 40. a 50. let odmítli smířit s komunistickou totalitou a vystoupili se zbraněmi v ruku. Nakonec se oběma bratrům a jejich kamarádovi podařilo přes východní Německo prostřílet do Západního Berlína. A opět platili životy a vězením jejich nejbližší, kteří zůstali. Tuto historii popsal už Ota Rambousek v knize Jenom ne strach. Němeček měl možnost konfrontovat vyprávění obou Mašínů s archivními záznamy z oné doby, takže pohled prohloubil.

Třebaže osou knihy je sága jednoho českého rodu, na příbězích jeho členů a přátel nám autor přibližuje a vlastně i porovnává podmínky druhého a třetího domácího odboje. To je velmi cenný pohled, který tu dosud chyběl. Závěr publikace je pak obžalobou dneška, především levicových poslanců, kteří zabránili přijetí účinných zákonů, jež by odsoudily komunismus a důsledně rehabilitovaly všechny jeho oběti. Právní postavení bratří Mašínů, kteří žijí v USA, totiž zůstává v Česku nejasné. Rodný statek v restituci zpátky nedostali, pouze na třetinu měla nárok jejich sestra. Jako by se v jiné podobě opakovalo ustupování komunistům v letech 1945-47.

KAREL PACNER

Jan Němeček: Mašínové - zpráva o dvou generacích. Torst, Praha 1998, 316 stran + 20 stran obrazové přílohy, náklad a cena neuvedeny.

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Vestfálský mír

Prezident Václav Havel už zase není na Hradě, odcestoval do německého Münsteru, kde se zúčastní oslav 350. výročí podpisu Vestfálské mírové smlouvy. Sám dostal v červnu k této příležitosti mírovou cenu, dotovanou dvěma milióny korun. V Münsteru bude 18 hlav států, jejichž předchůdci se jednání po třicetileté válce zúčastnili.

Fakt ovšem je, že ze všech přítomných právě Češi dopadli tenkrát nejhůř, smlouvy uzákonily důsledky porážky stavovského povstání. Země království českého na tři sta let ovládli nesmiřitelně katoličtí Habsburkové. Byla to nejtěžší křivda v našich dějinách, s níž by se podle historiků Václav Havel ztotožňovat neměl. Restituční edikt z roku 1629 byl sice zrušen, ale na úkor Čechů. Je ovšem pravda, že tyto křivdy už nikdo nenapraví, stejně jako nikdo nenapraví křivdy z let 1938 až 1939, nebo křivdy poválečného odsunu. Historie vrůstá do dneška, ale stěží ji lze revokovat anebo opravit. Vestfálský mír ukončil dlouhou a krutou válku, po níž zůstaly vylidněny celé kraje. Prezident mírovou cenu přijal, měl by k ní ale říci své výhrady, aby prokázal, že soucítí se svým národem. Už proto je dobré, že do Německa jel, a ocenění, které získal společně s umírněnou baskickou organizací Gesto por la Paz, přijal.

BOLESLAV NAVRÁTIL

V rámci Týdne zahraničních Čechů navštívili Prahu a vedení ČSSD také exiloví sociální demokraté /členové před r. 1948/: O. Haselman, K. Hrubý, Jaroslav Zběhlík, V. Holub, Miloš Halouzka a Jaroslav Krejčí. --Č. 7. 98 "Polygonu" má výborný obsah a 74 stran. Vydává L. Friede ve Švýcarsku. --V Rakousku byl souzen J. Jiroš, který v 80. letech tam mezi uprchlíky pracoval jako agent StB. --Libuše Šlechtová-Bourguignon slavila v Seaux "55". Pátrá po adrese cestovatele M. Stingla. --Novým německým velvyslancem v Praze asi bude posrpnový Michal Horáček. --Milan Kožíšek, 27, vlastní v Anglii dílní firmu Anglo-Ugandan Corp. Těží zlato. --Místopředseda vlády P. Rychetský naznačil, že asi 60.000 občanů Slovenska, českého původu, dostanou nejspíš i české občanství. /Prorazil s tím u Ústavního soudu už Petr Uhl. /--Po 40letech začal na Slovensku vycházet čtvrtletník pro slovenskou kulturu "MOST". /V Bratislavě už vychází list zasvěcený spolupráci mezi Čechy a Slováky "MOSTY". ./--13. 11. byl v Londýně/Anglie/ koncert na počest Emmy Destinnové. Byl úspěšný. --Modelka Eva Hertigová nakoupila ve Vídni kožichy pro plánovaný butik v Torontě. Šlo o 50 perzinových modelů. Neznámý pachatel je ukradl. --Prahu navštívil houslový virtuos Petr Rybář. Žije ve Švýcarsku. Pochází z Vídně z českých rodičů. --Moravský Slovák a básník Ivan Jelínek, usazený v Anglii, poskytl interview Magazínu "TV-Dnes". Ani tentokrát si nebral servítky: počítá s tím, že Anglie bude mít voleného krále a v BBC je vládcem byrokratismus. --Č. 3/98 "Mukla" ve Švýcarsku má 24 zajímavých stran. Rediguje: E. Hoffmann. --Býv. prokurátor JUDr. Jiří Šetina /Praha/ navštívil Curych a naše krajany tam. Obsah jeho přednášky přinesl "Hlas národa" v Chicagu. /Kopii článku rádi pošleme./. --"Brněnský Tyrolák", prof. Jiří Morava, měl interview v "Zemských novinách". Mluvil m. j. o své knize popisující vyhnanství K. H. Borovského v Brixenu. --Misionář Dr. Jan Lang, S. J. oslavil v Anglii 60 roků duchovní práce mezi krajany. Pochází z Rajhradu u Benešova. --"TRS"/vyd. Ivan Hudeček/ ve Vys. Mýtě měl pěkný článek k 80. narozeninám "Kujebáka" dr. Jaroslava Strnada/usazeného ve Švýcarsku/. -V říjnu přednášel prof. Jan Kmenta z U. of Michigan ekonomii na CERGE INSTITUTU v Praze. Akademie věd mu dala Englišovu medajli a tím uznala ekonomii za "vědu". -- Několik set milovníků českých jídel a piva se sešlo poblíž Chicaga. Byla zastoupena všechna česká piva, mimo Radegasta. -- "Magazín TV" přinesl 21. 10. článek o dr. I. Gregorovi "Uprchlíky nikdo nečekal". Stal se známým, že po únoru 48 s pomocí CIC vydával uprchlíkům "dočasné cestovní pasy" s razítkem čs. gen. konsulátu ve Stockholmu. /Dr. I. Gregor zemřel nedávno v Belgii./-- Peter Šťastný se dostal do Síně slávy hokejistů v Torontě. Za 15 let nastřílel 450 branek. Žije v St. Louis, MO. --Team am. astronomů za vedení J. Veverky odhalil tajemství prstenců planety Jupiter. --Poblíž Washingtonu zemřela paní Eva Polachová, vdova po dr. Jaroslavovi. --Dcera gen. Bartíka žije ve Phoenix, AZ. --Jan Kuncíř oslavil "84" 29. 9. 98. Žije v S. Paris, Maine. Pochází z Brna. --"Republika má v USA jméno Havel", napsala "MFD". --Český ministr zahraničí Kavan se ve Washingtonu sešel s M. Albrightovou. Český tisk ho napadl za jeho podivný názor vyslovený před švédskými novináři /Kavan je občanem Švédska/, že v ČR není demokracie. --Martina Navrátilová, žijící v USA od r. 1975, zasadila na dvorcích Sparty ve Stromovce lípu. --V LA byly 11. 11. úspěšné "Moravské hody". V červnu vzpomněli tamní krajané zničení Lidic v r. 42. -- V N. Riverside, IL. zemřel V. Ženíšek. --Orelské organizace v zahraničí vede O. Holubář, 62 Crescent Beach Rd., Glen Cove, NY 11542, USA. --Životopisy deseti nejvýznamnějších našich krajanů v Texasu z pera J. Mendla vyšly v brožovaném vydání pod názvem "České hlasy". --Hurikány poškodily domy krajanů v N. Shores v Alabámě. -- V Caldwell, TX bude možná nefalšovaná valašská hospoda. Snaží se o to George Hlavinka. Nedávno navštívil Rožnov p. R. --Za 15 dní ujel opavský mladík 1983 km, napříč Aljaškou. Tvrdil novinářům, že mu tam fandili i medvědi. --50 českomoravských zlatokopů bylo na mistrovství světa v rýžování zlata v Kalifornii. Letěla s nimi trojnásobná držitelka svět. titulu V. Štědrá od Kutné Hory. --Krajanské museum v Cedar Rapids, Iowa, vydává buletin "Most-The Bridge". --Medajli za zásluhy ve prospěch ČR udělil prez. Havel vydavateli "Amerických Listů" Petru Bískovi. Podobně byl vyznamenán dr. Zd. Hruban a in memoriam Jaroslav Němec. --Zpěvák moravských lid. písní Jožka Černý měl úspěch během turné po USA. -- Ivan Lendl navštívil výstavu Muchových prací v Prostějově. Měl zálusk na obraz Rudolfa Frimla. --V Atlantě, GA byla založena Česko-severoamerická obchodní komora. Jejím výkonným ředitelem je L. Novotný v Torontě. -- Irma Majerová, vdova po Václavovi, stále si není jistá, že jméno jejího manžela na desce v rodném Pochválově bylo opraveno. --Nabídky práce v USA na veřejné tabuli ve Val. Meziříčí bez ostychu slibují zaměstnání "načerno". V pozadí je firma "The Ocean Company" a zájemci mají předem složit 50.000 Kč.

Jeden totalitní

Soudruh Husák si to jednou tak projíždí Hradištěm a zastaví sa u krásné vilky. „To je váš baráček?" ptál sa malého chlapečka na písku.

„Ano."

„A to krásné auto je také vaše?"

„Také," přitakával chlapeček.

„A víš ty," pravil soudruh Husák, „že já sem ten, kerému vděčíte za tento blahobyt?"

Chlapeček sa na něho podíval, naráz vyskočil, letěl do baráku a křičál: „Mamiíí, mamiíí, je tady strýc Kurt z Mnichova!"

NAŠE ROVY

Ze Sydney-West Pymble /Austrálie/ došla smutná zpráva, že tam 20. října t. r. po srdečním záchvatu zemřel známý baťovec Josef Buršík, nar. 1912, na obrázku vlevo. /Vpravo je nedávno v Plzni zesnulý P. Petr Eliáš, který v r. 1988 byl duchovním správcem našich krajanů v Austrálii a na Novém Zélandě./ Josef Buršík se v Austrálii účastnil všeho krajanského dění, zvláště v Sokole a v českém katolickém kostele a navíc se stal mluvčím skupiny vyšších pracovníků Baťovy světové organizace, v které byl např. Karel Vytopil, J. Plešek a František Anděl. U Baťů začal pracovat hned po ukončeném studiu na obchodní akademii. Začal jako čistič obuvi u továrních brány, pak byl úspěšným prodavačem, pracoval v Indii. Po skončení 2. svět. války byl povolán do Anglie, do nově utvořené Vývojové kanceláře firmy Baťa, ve funkci technického poradce pro Baťovy podniky v mnoha zemích. Do důchodu odešel jako oblastní ko-ordinátor pro celý Dálný východ v Singapuru. /Tam se s ním sešel náš čtenář Láda Rak a obdivoval jeho energii a inteligenci./ Mám před sebou poslední dopis od J. Buršíka, který napsal pro red. "KL" 8. října t. r. Litoval, že se osobně neúčastnil otevření Baťa Nadace, ale poslal gratulační telegramy Monice Baťa-Pignon a inž. Velevovi. U Jabůrků pak urgoval, aby Klub abs. Baťovy školy práce přizpůsobil své stanovy moderní době./Jabůrkovi jsou ve vedení Klubu./ Josef Buršík dělal našemu národu jen čest. MJ

NAŠI V USA

Jan Sammer vzorně přeložil text Resoluce č. 562 Sněmovny representantů USA o majetcích neprávem vyvlastněných býv. totalitními státy, včetně ČR. přijaté 13. 10. 98. /Text pošleme vážným zájemcům./--Pro zájemce v Torontě a okolí máme omezený počet nové knihy dr. B. Čelovského "Emigranti", 400 stran. Čerpá z archívu Oty Hory a ze života čs. vysokoškolských studentů v lágrech v Německu po únoru 48. Cena $18 + pošt. --V Astorii, NY zemřel známý poúnorový exulant Jiří Smrčka, 71. Pocházel z Písařova na Moravě. --V NJ dávali "Prodanou", v angl. znění. Měla úspěch. --24. 9. 98 zemřel v Bethel, CN, poúnorový exulant JUDr. Vladimír Dostál, 85. Napsal knihu o Ant. Švehlovi a nedávno mu v Brně vyšla práce "Agrární strana". --Na počest Jana Masaryka otiskl "Věstník ČNRA" v Chicagu kapitolu z knihy MUDr. K. Steinbacha "Svědek téměř století". Rada oslavila 80. výročí založení okázalým banketem 25. 10. 98 v Cicero, IL. --Býv. hok. hráč Pardubic má úspěchy v dresu Denveru. CO. Milan Hejduk se narodil v Ústí n. L. --V Denveru zemřel MUDr. G. Maresh, 84. Za války byl na Dálném východě. -

ILEGÁLNÍ ČEŠI DĚLAJÍ OSTUDU NA FLORIDĚ

Ze 32 českých občanů zadržených na Floridě kvůli ilegální práci je téměř polovina žen. Patnácti českým ženám americký Úřad pro přistěhovalectví a naturalizaci povolil takzvanou dobrovolnou deportaci, což znamená, že do 18. listopadu musí na vlastní náklady opustit Spojené státy. Pěti mužům a dvěma ženám hrozí až 15 let vězení a pokuta do výše 150.000 dolarů. Federální velká porota je obvinila z držení a neoprávněného používání imigračních dokumentů a z poskytnutí lživých informací při žádosti o vydání registrace sociálního zabezpečení. Ta je v USA potřebná pro získání práce.

Muzeum slavné pěvkyně Novotné má nad sebou stále Damoklův meč

Liteň (baf) - „Vím, že se areál prodává, ale to je také všechno. Doufám, že o budoucnosti muzea bude s majiteli domluva. Byl bych rád, kdyby zde zůstalo, navíc jsme do jeho rekonstrukce dali asi 300 000 korun," odpověděl starosta obce Liteň Josef Poláček na náš dotaz, co se stane s muzeem slavné operní pěvkyně Jarmily Novotné. To je totiž pod názvem Čechovna součástí areálu liteňského zámku a statku, které v restituci Novotná získala zpět. Nyní však jeho odprodej za několik milionů korun inzeruje berounská realitní kancelář. Pěvkyně, která v Litni žila s manželem Daubkem až do své emigrace před druhou světovou válkou, Liteň před svou smrtí několikrát navštívila. Na její ústní a písemné přání starosta muzeum také zřídil. Novotná sama do něj darovala exponáty, dokumentující její světoznámou pěveckou kariéru. „Paní Novotná bohužel zemřela dříve, než došlo k písemné smlouvě s obcí o bezplatném pronájmu Čechovny, který celých šest let, co muzeum funguje, máme jen na ústní příslib," uvedl dále Poláček. Jejího syna, Jiřího Daubka, žijícího v New Yorku, však již otázka matčina muzea asi tolik nezajímá a o jeho osudu zřejmě rozhodne až po dohodě s kupcem.

Muzeum, které je otevřeno o víkendech, je ovšem světovým unikátem a přijíždí sem zájezdy až z Ameriky, kde byla Novotná velmi populární. V průměru ho v sezoně od května do října každoročně navštíví kolem pěti set návštěvníků. Čechovna je historicky cenná i proto, že v ní žil spisovatel Svatopluk Čech a napsal zde své dílo Ve stínu lípy. Historické objekty, kterých si místní velmi váží, přežily, byť ve zdevastovaném stavu, i nejhorší doby minulého režimu. Pokud ale nyní potomek rytířů z Daubků obci nenechá Čechovnu podle matčina přání, může udělat nový majitel z míst, kde poprvé načrtl Hynais oponu pro Národní divadlo, hotel, firmu na hrací automaty či cokoliv jiného a na Novotnou a Čecha tu nemusí zůstat ani památka.

Měsíčník moravského humoru a srandy:
"Trnky-Brnky", Box 55, 763 12 Vizovice, ČR.
US$10 za rok..

Old West Stamp Shop
Established 1953
COMPLETE LINE OF PHILATELIC SUPPLIES
TONY & CECIL CIFKA
ROOM 233 UNIVERSITY BLDG (303) 629-5182
910 16TH STREET DENVER, COLO 80202